

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

www.gazeta.bsu.by

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V і XV Нацыянальных конкурсаў друкаваных СМІ «Залатая літара» ў намінацыях «Найлепшая шматтыражная газета», «Найлепшыя матэрыялы навуковай, навукова-папулярнай тэматыкі»

31 снежня 2020 года, № 14–15 (2236–2237)

18 снежня ў БДУ пад старшынствам кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Ігара Сергеевіча адбылася рабочая сустрэча па пытаннях падрыхтоўкі і правядзення ў 2020–2021 гадах мерапрыемстваў, прысвечаных святкаванню 100-годдзя з дня заснавання ўніверсітэта

У мерапрыемстве прынялі ўдзел прадстаўнікі міністэрстваў і ведамстваў, рэктар БДУ Андрэй Кароль, прарэктары і кіраўнікі падраздзяленняў універсітэта. На пасяджэнні былі разгледжаны пытанні падрыхтоўкі юбілейных мерапрыемстваў, ход рэалізацыі рэспубліканскага плана святкавання 100-годдзя БДУ, вядзення рамонтна-будаўнічых работ, інфармацыйнай, арганізацыйна-кансультацыйнай і фінансавай падтрымкі.

Зімовыя дні адчыненых дзвярэй пройдуць у анлайн-рэжыме ў БДУ

Факультэты правядуць прамыя трансляцыі, тэлефонныя «гарачыя лініі», стрым і актывізуюць зносіны ў афіцыйных акаўнтах сацыяльных сетак.

Першымі абітурыентаў сустрэлі 28 снежня хімічны факультэт і Ліцэй БДУ. На наступны дзень, 29 снежня, прынялі гасцей біялагічны і факультэт геаграфіі і геаінфарматыкі, а таксама інстытуты тэалогіі імя святых Мяфодзія і Кірыла і дадатковай адукацыі БДУ.

Адразу пасля навагодніх святаў, 4 студзеня, абітурыентаў чакаюць на факультэце журналістыкі. Самым насатычаным для старшакласнікаў стане 5 студзеня. У гэты дзень іх павітаюць факультэты прыкладнай матэматыкі і інфарматыкі, гістарычны, механіка-матэматычны, радыёфізікі і камп'ютарных тэхналогій, сацыякультурных камунікацый, філалагічны, філасофіі і сацыяльных навук, юрыдычны, эканамічны, а таксама Міжнародны экалагічны інстытут імя А. Д. Сахарова. Выкладчыкі фізічнага факультэта і юрыдычнага каледжа 6 студзеня адкажуць на ўсе актуальныя пытанні абітурыентаў.

Будучы студэнтаў 9 студзеня запрашаюць факультэт міжнародных адносін і Інстытут бізнесу.

З падрабязнай інфармацыяй наконт фармату і часу правядзення дзён адчыненых дзвярэй у анлайн-рэжыме можна азнаёміцца на сайтах факультэтаў у раздзеле «Абітурыент БДУ».

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Дарагія студэнты і калегі!

Шчыра вітаю ўсіх з самымі радаснымі і чароўнымі святамі – Новым годам і Нараджэннем Хрыстовым!

2020 год быў выключным ва ўсіх сэнсах слова. За гэты час свет, які ўсё больш паскараецца, ускладняецца, з аднаго боку, а з іншага – робіцца шаблонным і маніпуляцыйным, сутыкнуўся з мноствам няпростых выклікаў і выпрабаванняў, што правяралі на трываласць кожнага з нас і наш універсітэт № 1. Да іх можна аднесці грамадска-палітычную сітуацыю ў краіне, дзве хвалі каранавіруснай інфекцыі, неабходнасць значнага акцэнта на анлайн-навучанні без страты якасці адукацыі, дзе мы зрабілі вельмі важны, але толькі першы крок, абмежаванне звыклых камунікацый.

Але гэты год многаму нас і навучыў. Мы пераканаліся ў магчымасці вырашаць дадзеныя пытанні – вырашаць правільна, адказваючы на новы выклік і нават апырэджаваючы наступны. Вырашаць разам, калі кожны выконвае сваю задачу, разумее карпаратыўныя каштоўнасці і аб'ядноўваецца з іншымі супрацоўнікамі для гэтых мэтай. Упэўнены, кожны з нас змог дзякуючы новым акалічнасцям адкрыць у сабе невядомыя грані і, спадзяюся, годна пераадолеў выпрабаванні года, які сыходзіць.

Мы далі зваротны адлік святкаванню 100-годдзя ўніверсітэта. Падыходзім з годнасцю, усвядомлена, загадзя расставіўшы акцэнт і размеркаваўшы фінансы. Веру, што юбілейны год будзе багаты на нагоды для гонару і радасці за ўніверсітэт і наш шматтысячны калектыв.

Я дзякую ўсім нам, вельмі розным, але адданым адзіным карпаратыўным каштоўнасцям, за вельмі няпростую працу па ўмацаванні асноў універсітэцкай адукацыі, іміджу ўніверсітэта, яго развіцці ў складаных і нечаканых умовах.

Напярэдадні надыходзячага года жадаю ўсім нам захаваць баланс, саму пераемнасць паміж мінулым, сучаснасцю і будучыняй, бесперапыннага развіцця, адкрыццяў уласных глыбін і знешніх вышынь і дасягненняў. Цярпення, разважлівасці і мудрасці, спакою, сямейнага шчасця, а самае галоўнае – здароўя!

З надыходзячым Новым годам і Нараджэннем Хрыстовым!

З павагай, рэктар БДУ Андрэй Кароль

Прафсаюз – не палітычная партыя

Такого прынцыпу прытрымліваюцца старшыня прафкама работнікаў БДУ **Уладзімір СУВОРАЎ** і яго намеснік **Васіль АМЯЛЮСІК**. Яны распавялі пра сваё бачанне ролі прафсаюзаў у жыцці ўніверсітэта.

– У нашай краіне цяпер працякаюць складаныя грамадска-палітычныя працэсы, як гэта адлюстроўваецца на пярвінай прафсаюзнай арганізацыі работнікаў БДУ?

Амялюсік: Асноўная мэта і задача нашай арганізацыі – абарона працоўных, сацыяльна-эканамічных правоў і інтарэсаў работнікаў у адносінах з наймальнікам. Гэта закладзена ў заканадаўстве і дэталізавана ў Калектыўнай дамоўе паміж прафсаюзам і БДУ, якая заключаецца на 3 гады. Акрамя таго, мы займаемся пытаннямі аздараўлення і вольнага часу работнікаў, матэрыяльна падтрымліваем іх па розных напрамках. Усе рашэнні, якія тычацца бягучай працы, прымаюцца на пасяджэнні прафкама. У яго склад абраны 53 чалавекі, якія прадстаўляюць усе падраздзяленні БДУ. Члены прафкама збіраюцца два разы ў месяц. Вядома, працаваць стала складаней. Мы, як і ўсе грамадзяне, адчуваем ціск рэальнасці. Таму абмеркаванне пытанняў часта выклікае вострую дыскусію. Гэта дазваляе ўлічваць розныя меркаванні і аргументы, і рашэнні прымаюцца далёка не заўсёды аднагалосна.

Сувораў: Заўважу, прафсаюз – не палітычная партыя. Як ужо было сказана, наша арганізацыя аб'ядноўвае работнікаў у імкненні ўтрымліваць у рамках закона ўзаемаадносіны па лініі «наймальнік – работнік». Адхіленне ад гэтай лініі прыводзіць да расколу і страты даверу да прафсаюзнага руху. Многія з тых, хто выйшаў з арганізацыі пасля жніўняўскіх падзей у краіне, у якасці прычыны пазначылі: «страта даверу да ФПБ». Узніклі эмацыйны фон падштурхнуў да напісання заяў пра выхад з прафсаюза нават тых, хто яго членамі і не быў. Заўважым, што паралельна ідзе і працэс уваходжання ў прафсаюз. Работнікі ўсё ж разумеюць, што прафсаюз патрэбны.

Амялюсік: На сёння ў нашых шэрагах налічваецца 5180 работнікаў і каля 400 пенсіянераў, якія знаходзяцца на прафсаюзным уліку. Найбольш шматлікія прафгрупы – гэта апарат кіравання – 290 чалавек, студгарадок – звыш 300, Галоўнае гаспадарчае ўпраўленне – больш за 400; па факультэтах: ФМА, ФСК і філфак – звыш 230, біяфак, МДЭ імя А. Д. Сахарова – каля 200, па астатніх факультэтах у сярэднім ад 120 да 160 сяброў. Прыкладна 77% усіх работнікаў комплексу БДУ адносяцца да членаў прафсаюза.

– Наколькі гэта важны фактар?

Сувораў: Колькаснасць арганізацыі вызначае вагу подпісу старшыні. У нас грамадскі кантроль за важнымі працэдурамі ў БДУ заснаваны на прынцыпе: віза старшыні прафкама гарантуе, што большасць калектыву лічыць працэдуру справядлівай. А ці можа гэта гарантаваць старшыня, калі ў арганізацыі менш за палову работнікаў? Мы імкнёмся ўмацоўваць нашы пазіцыі, дзейнічаючы ў рамках прафсаюзнага заканадаўства. А вось выкарыстоўваць палітычныя лозунгі для павелічэння колькаснасці арганізацыі – гэта, па-першае, не прафсаюзны прыём, а па-другое, заўсёды цягне сумныя наступствы, бо лозунгі хутка змяняюцца ці страчваюць актуальнасць.

– Кажучы пра палітычныя лозунгі, што вы маеце на ўвазе?

Амялюсік: Мы бачым спробы, выкарыстоўваючы сітуацыю, разарваць

Уладзімір Сувораў

прафсаюзны рух менавіта па палітычных прыкметах і навязаць нейкае дамінантнае меркаванне. Разам з тым, калі вы паглядзіце статуты прафсаюзных арганізацый (у тым ліку і альтэрнатыўных), то не знойдзеце значных адрозненняў у мэтах і задачах, незалежна ад назвы. Гэта таму, што ўсе павінны дзейнічаць у адным прававым полі.

Сувораў: Нам важна на сёння арганізаваць інфармацыйную працу. У лютым 2021 г. спаўняецца 100 гадоў Беларускаму прафесійнаму саюзу работнікаў адукацыі і навукі, і амаль увесь перыяд прафсаюз развіваўся і працаваў ва ўмовах, якія моцна адрозніваюцца ад сённяшніх рэалій. Не ўсе заўважылі, што заканадаўства, унутраныя прафсаюзныя дакументы, Калектыўная дамова, адказнасць наймальніка і прафсаюзнай арганізацыі за ўзятыя на сябе абавязанні стварылі ў БДУ падмурак, дзякуючы якому прафсаюзная арганізацыя з «чорнай касы» і размеркавальніка дэфіцыту ператварылася ў найважнейшы фактар, які фарміруе вытворчыя адносіны ў карпарацыі БДУ. У Калектыўнай дамоўе закладзены значныя магчымасці грамадскага кантролю і гарантыі занятасці. Напрыклад, у адпаведнасці з пунктам 3.1.9 Калектыўнай дамовы, падаюцца кантракты работнікам (па іх жаданні), якія не мелі спяганняў на працягу апошняга года дзеяння кантракта. Работнікі проста працуюць пад гэтым нябачным ім парасонам, не здагадваючыся пра тую абарону і падтрымку, якая выбудавана праз гарантыі занятасці, ахову працы, грамадскія камісіі і іншыя формы працы.

– Якія найбольш важныя пытанні прыйшлося вырашаць на працягу года, які сыходзіць?

Амялюсік: Асноўныя праблемы, з якімі прыйшлося сутыкнуцца нашай прафсаюзнай арганізацыі, – гэта змена сістэмы аплаты працы работнікаў бюджэтных арганізацый, пандэмія COVID-19 і рознагалосці ў грамадстве ў выніку жніўняўскіх падзей.

Сувораў: Толькі змены заканадаўства вымусілі нас тройчы садзіцца за стол перамоў з наймальнікам, каб прывесці палажэнні Калектыўнай дамовы ў адпаведнасць з законам. Тым не менш, дзякуючы агульным памкненням прафсаюза і наймальніка, атрымалася практычна ў поўным аб'ёме захаванне памеры ўсіх выплат, якія закладзены ў дадатках да КД.

У перыяд эпідэміі прафкам імкнуўся падтрымаць работнікаў. Закупляліся маскі і дэзінфекцыйныя сродкі. Былі прыняты неабходныя спецыяльныя рашэнні для выплаты матэрыяльнай дапамогі тым, хто перахварэў на COVID-19. Адначасна, звыш 40% бюджэту

Васіль Амялюсік

прафсаюзнай арганізацыі сёлета скарыста на на выплату матэрыяльнай дапамогі членам прафсаюза. Нават калі факультэты перайшлі на дыстанцыйную форму працы, кабінет прафкама застаецца адчыненым для работнікаў.

Амялюсік: Абарона сацыяльна-эканамічных і працоўных правоў работнікаў часам прыводзіць да ўзнікнення супярэчнасцяў паміж наймальнікам (ці яго прадстаўнікамі) і прафсаюзнай арганізацыяй. Яны вырашаюцца праз правядзенне перамоў. Для гэтага ў БДУ створаны шэраг сумесных камісій. У кожнай з іх свой фармат функцыянавання, але меркаванне прадстаўнікоў прафсаюза заўсёды ўлічваецца.

Адмысловай увагі патрабуюць пытанні, звязаныя з лёсам работніка, з яго прафесійнай дзейнасцю. Абараняючы работніка, мы абавязаны на палажэнні Калектыўнай дамовы, і не было ніводнага выпадку, калі б наймальнік парушыў дамову, хаця канфлікты ўзнікаюць. Гэтыя нюансы даводзіцца разбіраць камісіі па працоўных спрэчках.

У 2020 годзе было пададзена 5 заяў у дадзеную камісію. З іх 3 сітуацыі вырашыліся на карысць работнікаў. У склад КПС уваходзіць 8 чалавек (4 ад наймальніка і столькі ж ад прафкама). КПС – дасудовы орган урэгулявання працоўных спрэчак. Рашэнне камісіі мае абавязковую сілу і не падлягае зацвярджэнню наймальнікам або прафсаюзам. Дарэчы, пры звароце члена прафсаюза ў суд штатны юрыст прафсаюза будзе, пры жаданні работніка, абараняць яго бясплатна. Гэта яшчэ адзін плюс для членаў прафсаюза.

Сувораў: Адначасна пытанні, якія ўзніклі пры ўвядзенні новай сістэмы аплаты працы ў бюджэтных арганізацыях. Мы старанна вивучалі яе, дапамагалі работнікам разабрацца. Разам з тым выявілі, на наш погляд, важныя неадпаведнасці. У прыватнасці, напрыклад, аклад старшага выкладчыка, дацэнта, а сёння ўжо і прафесара, ніжэйшы за мінімальную зароботную плату (388,42 руб.). Пры гэтым ва Указе Прэзідэнта Беларусі ад 18 студзеня 2019 г., №27, аклад вызначаецца як памер аплаты працы работніка за выкананне працоўнай функцыі пэўнай складанасці і кваліфікацыі за календарны месяц без уліку стымулюючых і кампенсацыйных выплат. Гэта асабліва адбілася на зарплатах за верасень, якія былі выплачаны ў кастрычніку. На сустрэчы са старшынёй галіновага прафсаюза Т. Р. Якубовіч мы перадалі свае прапановы для ўнясення змен у нарматыўныя дакументы.

Амялюсік: Значная функцыя ў прафсаюзнай арганізацыі – грамадскі кантроль. Ёсць інспектары, якія правяраюць выкананне

патрабаванняў аховы працы – гэта і спраўнасць электраправодкі, і асвятленасць працоўных месцаў і месцаў агульнага карыстання, і стан тэрыторыі, і забеспячэнне спецвопраткай і г. д.

Таксама прафкам узгадняе выплату прэмій і надбавак. Усе дакладныя на заахвочванне работнікаў візіруюцца старшынёй прафбюро. Ён жа абавязкова візіруе графік адпачынкаў. Мы таксама ўдзельнічаем ва ўсіх камісіях па расследаванні няшчасных выпадкаў на вытворчасці. Члены прафкама ўваходзяць у грамадскую камісію па жыллёвых пытаннях, у камісію па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні, у камісію па арганізацыі харчавання і інш.

– Што атрымалася рэалізаваць у 2020 годзе?

Амялюсік: Да пандэміі мы паспелі правесці спартакіяду, а ў пачатку кастрычніка арганізавалі Дні здароўя БДУ. Нягледзячы на ўсе складанасці, мы сфарміравалі каля 30 груп здароўя. У тым ліку і для дзяцей. Сёлета ўпершыню атрымалася арганізаваць групу па аквааэробіцы. Папулярныя віды – футбол, баскетбол, валејбол, настольны тэніс. Яшчэ ў ліпені мы арганізавалі водны паход на байдарках. У рамках культурнай працы ладзім канцэрты, прысвечаныя 8 Сакавіка, Дню Перамогі і дню нараджэння БДУ. Некаторыя мерапрыемствы факультэтаў таксама фінансуюцца з касы прафсаюза, напрыклад, экскурсіі. Асобна стаіць акцыя «Прафсаюзы дзецям»: на дапамогу ў падрыхтоўцы да школы так званым сацыяльным сем'ям было вылучана каля 9 тысяч рублёў (2 базавыя велічыні на дзіця). Да Новага года закупілі традыцыйныя салодкія падарункі дзецям членаў прафсаюза, некаторыя падраздзяленні вырашылі павіншаваць дарослых.

– Як расходуюцца грашовыя сродкі, і ці можна даведацца, на якія мэты яны выдаткаваны?

Сувораў: Усе рашэнні па грашовых сродках прымаюцца калегіяльна. Такія звесткі прафкам штогод падае на справаздачнай канферэнцыі з удзелам дэлегатаў ад кожнай прафгрупы. Там заслухоўваецца даклад рэвізійнай камісіі пра выкарыстанне грашовых сродкаў, старшыня прафкама выступае з дакладам пра праробленую работу, і зацвярджаецца каштарыс прыбыткаў і выдаткаў на наступны год. Так што ў нас усё празрыста, і мы гатовыя абгрунтаваць кожную выдаткаваную капейку. Старшыні прафбюро маюць права азнаёміцца з фінансавым станам ППА работнікаў БДУ на бягучы момант і пайнфармаваць усіх членаў сваёй арганізацыі. Дарэчы, чарговую справаздачную канферэнцыю плануем правесці 21 студзеня 2021 года.

– Што б вы хацелі пажадаць супольнасці БДУ ў новым годзе?

Амялюсік: Нам трэба далей займацца абаронай інтарэсаў работнікаў і, выкарыстоўваючы свае магчымасці, імкнуцца зрабіць працу больш камфортнай, бяспечнай і справядлівай аплатай.

Сувораў: У першую чаргу хацелася б пажадаць здароўя, дабрабыту, цеплыні адносін, любові блізкіх, умення адчуваць радасць і бачыць добрае і прыгожае!

І яшчэ. Хочацца пажадаць, каб работнікі БДУ разумелі ролю прафсаюза, бачылі ў ім падтрымку, а мы, у сваю чаргу, гатовы адказаць дапамогай у рашэнні пытанняў, якія ўзнікаюць. Чытайце нарматыўныя дакументы, вивучайце свае правы, звяртайцеся да нас. Ведайце: пярвічная прафсаюзная арганізацыя работнікаў БДУ – гэта ваш надзейны памочнік у рашэнні пытанняў, якія тычацца абароны сацыяльна-эканамічных правоў і інтарэсаў!

Гутарыў
Сяргей ШАФАЛОВІЧ

У БДУ з 11 лістапада ўведзена частковае дыстанцыйнае навучанне. Студэнцкі савет па якасці адукацыі сумесна з ГУАД у даследаванні ацанілі выкарыстанне інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій у адукацыйным працэсе.

У анлайн-апытанні, праведзеным па выніках вясенняга семестра, паўдзельнічалі 1674 рэспандэнты. Большасць выкладчыкаў і студэнтаў лічаць, што арганізацыя навучальнага працэсу на Адукацыйным партале БДУ не выклікала ў іх складанасцяў. Студэнты адзначылі, што адаптацыя дысцыплін пад дыстанцыйны фармат атрымалася, але ім бракуе жывых зносін.

Аб'ектыўнасць адзнак

Ці эквівалентныя адзнакі на адукацыйным партале адзнакам у аўдыторных занятках? Такое пытанне было зададзена студэнтам і выкладчыкам. Вынік атрымаўся неадназначным: колькасць студэнтаў, якія лічаць адзнаку неэквівалентнай, вышэйшая, чым аналагічная сярод выкладчыкаў.

У цэлым 75,5% студэнтаў і 80,7% выкладчыкаў лічаць адзнакі аб'ектыўнымі.

Падчас даследавання таксама ўлічвалася, ці выяўлялі выкладчыкі індывідуальны падыход да кожнага навучэнца. 90% выкладчыкаў лічаць, што выяўлялі, сярод студэнтаў жа гэта пацвердзілі толькі 78%.

Топ-5 платформаў

У якасці самай папулярнай платформы для правядзення заняткаў у дыстанцыйным фармаце абсалютная большасць як выкладчыкаў (97,7%), так і студэнтаў (86%) адзначаны Адукацыйны партал БДУ. Наступная па частаце выкарыстання платформа – ZOOM, але некаторыя заняткі праходзілі ў іншым дадатку для відэаканферэнцый – Skype. У асобных выпадках для зваротнай сувязі выкарыстоўваўся месенджар Viber і электронная пошта.

Колькі часу?

Час – каштоўны рэсурс. Пры пераходзе на ДН час, які выдаткоўваецца студэнтамі на выкананне навучальных заданняў, павялічыўся. Доля студэнтаў, якія аддаюць на выкананне заданняў ад 4 гадзін і больш, у другім семестры 2019/2020 вырасла на 28,1%. Па меркаванні выкладчыкаў, часу на падрыхтоўку таксама патрабуецца больш, чым да пачатку дыстанцыйнага навучання. Нягледзячы на вышэйзгаданыя акалічнасці, большасць рэспандэнтаў адказала, што ім хапала часу для рашэння задач.

Праца партала

На жаль, большасць з тых, хто прагаласаваў, сутыкалася з тэхнічнымі праблемамі падчас навучання на Адукацыйным партале БДУ. Найбольш распаўсюджаная тэхнічная праблема – «завісанне рэсурсаў адукацыйных парталаў». Таксама адзначаліся «нізкая хуткасць злучэння і перадачы даных», «частыя абрывы сувязі, перабоі ў злучэнні».

Аднак большасць як студэнтаў (62,6%), так і выкладчыкаў (56,4%) лічаць, што дадзеныя непаладкі не адбіліся на засваенні матэрыялу. Выкладчыкі больш крытычна ацэньваюць праблему – колькасць тых, хто лічыць, што тэхнічныя праблемы паўплывалі на засваенне курса, у 2 разы вышэйшая, чым аналагічны паказчык сярод студэнтаў (16,7% і 8,9%).

Зваротная сувязь

Даследаванне паказала, што многім студэнтам (79,1%) была неабходная кансультацыя выкладчыкаў, па іх меркаванні, студэнты актыўна звярталіся па дапамогу (95,5%), і практычна ўсе з іх (92,8%) атрымалі зваротную сувязь. 98% выкладчыкаў адзначылі, што ўвесь час узаемадзейнічаюць са студэнтамі ў рамках навучальнага працэсу на Адукацыйным партале БДУ.

Сваім каментаром пра ход даследавання падзялілася старшыня студэнцкага савета па якасці адукацыі **Віалета Людчык**:

– Падрыхтоўка да даследавання праходзіла даволі хутка: і студэнты, і выкладчыкі выказалі зацікаўленасць у праходжанні апытання. Самым доўгім па часе працэсам была менавіта апрацоўка. Адной з цяжкасцяў з'яўлялася правядзенне даследавання ўлетку. Баяліся, што колькасць рэспандэнтаў будзе малой,

Маніторынг дыстанцыйнага навучання

але ўрэшце ўсё прайшло добра. Калі глядзець на вынікі даследавання, мы атрымалі тое, чаго чакалі: выкладчыкі і студэнты задаволены працай адукацыйнага партала. Студэнты-члены ССЯА БДУ прымалі непасрэдна ўдзел ва ўсім працэсе сумесна з сацыёлагамі і Галоўным упраўленнем адукацыйнай дзейнасці. Удзельнічалі студэнты розных структурных падраздзяленняў, таму можна было паглядзець на некаторыя рэчы пад іншым вуглом.

Водгукі студэнтаў:

Валерыя Шастакова, ФМА:

– Мне сустракаліся розныя фарматы правядзення лекцый і семінараў на ДН. Некаторыя выкладчыкі арганізуюць канферэнцыі ў Skype ці на платформе БДУ, некаторыя даюць спасылкі на матэрыял для самастойнага вывучэння. Мне падабаецца першы варыянт, калі можна камунікаваць з выкладчыкам. На маю думку, такія семінары практычна не адрозніваюцца ад тых, што праводзяцца ў аўдыторыях, у якіх, дарэчы, я вельмі хачу вярнуцца. Мне бракуе зносін на факультэце. Маё жыццё на ФМА вельмі яркае і насычанае, а з пераходам на ДН я перастала гэта адчуваць.

Аліна Янушкевіч, ФГГ:

– З аднаго боку, працэс навучання стаў нашмат прасцейшы: не трэба марнаваць час на ранішнія зборы, дарогу ва ўніверсітэт, раптоўныя перапынкі ў выглядзе «фортак». Ёсць хатняя ўтульнасць і камфорт. Але з іншага – ты вельмі шмат часу мусіш праводзіць сам-насам з камп'ютарам. Хацелася б, каб і выкладчыкаў, і студэнтаў рыхтавалі да дыстанцыйнага навучання: выкладчыкаў вучылі асвойваць магчымасці розных платформаў, студэнтаў – рацыянальна планавалі свой час.

Максім Цюцян-коў, факультэт журналістыкі:

– Мне заўсёды было прасцей слухаць лектара і бачыць яго ўжывую, разбіраць і абмяркоўваць заданні ў аўдыторыі, аднак трэба падладжвацца пад тэндэнцыі, якія дыктуе сусветная супольнасць. Было складана, але прывык я хутка. Платформа зручная тым, што можна ў рэжыме анлайн атрымаць кансультацыю ад выкладчыка, сумесна распрацоўваць з'яўістычныя заданні. А яшчэ, калі я прапусціў штосьці важнае, можна пераслухаць відэалекцыю ці перачытаць электронны канспект. Вядома, пры дыстанцыйным навучанні вольнага часу трохі паменшала – гэта абумоўлена якасцю выканання задання. Калі на пары ты мог тэзісна разабраць кейс, выканаць заданне, то тут трэба распісаць, каб выкладчык разумеў ход думак.

Адзін з галоўных вынікаў даследавання – факт, што пераважная большасць і студэнтаў, і выкладчыкаў хацелі б працягнуць выкарыстанне адукацыйнага партала ў рамках вучобы. Гэта не абавязкова павінен быць поўны пераход на дыстанцыйнае навучанне, бо шматлікія практычныя заданні прадугледжваюць менавіта заняткі ў аўдыторыі. Карыснае прымяненне адукацыйнага партала ў такой сітуацыі – дадатак да традыцыйнай формы заняткаў, платформа, якая дапамагае вырашыць многія пытанні ў сучасным навучанні.

КАМПЕТЭНТНА

Наталля Марозава, загадчыца навучальна-метадычнай лабараторыі інавацый у адукацыйным працэсе:

– Для таго, каб усе факультэты на дыстанцыйным навучанні працавалі добра і стабільна, усяго арганізаваны 22 адукацыйныя пляцоўкі. На сёння адукацыйны партал суправаджае 7651 навучальную дысцыпліну. Ступень іх напаяўнянасці розная, але кантэнт не стаіць на месцы – увесь час развіваецца і абнаўляецца. Скажаць цяпер, які факультэт «наперадзе планеты ўсёй», вельмі складана, таму што ўсе знаходзяцца прыблізна на адным узроўні. На дадзены момант на партале зарэгістравана больш за 24000 карыстальнікаў, наведванне адукацыйнага партала сярод іх стопрацэнтнае. Займальным фактам з'яўляецца і тое, што з пераходам на дыстанцыйнае навучанне студэнты сталі наведваць заняткі значна актыўней. Гэта было адзначана не толькі намі, але і выкладчыкамі. Сістэма партала дазваляе бачыць кожны ўваход, выхад і дзеянні ўсіх студэнтаў. Мы нават ведаем, прачытаў навучэнец тэарэтычную частку перад выкананнем тэсту ці не.

Зразумела, што для некаторых студэнтаў можа быць не вельмі зручным тое, што для заліку трэба выканаць усе заданні. Адсудзецца, як у аўдыторыі, не атрымаецца. Аднак вялікі плюс такой сістэмы ў тым, што яна больш індывідуалізаваная. Кожны студэнт можа звярнуцца да выкладчыка асабіста і атрымаць адказ. Калі выкладчыка няма ў аўдыторыі – гэта не значыць, што яго няма ў «віртуальнай аўдыторыі». Бо мы бачым іх працу дакладна гэтак жа, як і працу студэнтаў. Скажу шчыра, што не ўсе выкладчыкі маюць выразна структураваныя курсы, але ўдасканаліць іх – наша найбліжэйшая перспектыва.

Відавочна, што нават пасля пандэміі партал нікуды не дзенецца з той прастай прычыны, што ён змога ўзяць на сябе значную частку аўдыторнай нагрукі. Пры такіх акалічнасцях працэс навучання стане больш інтэнсіўным і нашмат больш якасным. Можна сказаць, што мы нават рыхтуем студэнтаў да іх будучай працы гэтым спосабам. Справа ў тым, што шэраг кампаній ужо працуе цалкам дыстанцыйна і не плануе вяртацца ў офісы. У работнікаў у распараджэнні задачы прыблізна такога ж тыпу, як і на нашым адукацыйным партале: гэта заданні з дэдалямам. Платформы, на якіх ажыццяўляецца праца, таксама падобныя. Важны аспект дыстанцыйнага навучання – сесія і іспыты. Хутка пройдзе круглы стол, прысвечаны менавіта гэтай пытанню. Магу сказаць дакладна: калі ў дадзенай эпідэміялагічнай сітуацыі трэба мінімізаваць кантакты і збор людзей – на сёння ёсць тэхнічныя магчымасці і сродкі, каб гэта ажыццявіць. Што да аб'ектыўнасці такой іспытнай формы: студэнт, калі захоча, спіша і ў аўдыторыі. Задача выкладчыка ў такой сітуацыі – зразумець, ці разабраўся навучэнец у тэме. Калі чалавек спісаў, то ён не змога адказаць на банальныя дадатковыя пытанні, і выкладчык гэта заўсёды ўбачыць. Цяпер тэндэнцыі змяняюцца, і зараз на многіх факультэтах замест звычайнага адказу на білет студэнтам трэба падрыхтаваць індывідуальны праект па той ці іншай дысцыпліне, дзе ніякая «вікіпедыя» не дапаможа. Выснова такая: пры багацці інфармацыі, якое існуе ў нашы дні, магчымасць спісаць – гэта не тая праблема, на якой варта так моцна засяроджваць увагу.

Аляксандра ПЕРАВОЗНІКАВА

АБ'ЯВЫ

**БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ
УНІВЕРСІТЭТ
АБ'ЯВЛЯЕ КОНКУРС
НА ЗАМЯШЧЭННЕ ПАСАД:**

ЗАГАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: біяхіміі; вышэйшай матэматыкі; метадаў аптымальнага кіравання; камп'ютарных тэхналогій і сістэм; фізічнага выхавання і спорту; крыміналістыкі; міжнароднага права; рыторыкі і метадыкі выкладання мовы і літаратуры; фізічнай оптыкі і прыкладной інфарматыкі; сацыяльнай камунікацыі; міжнароднага менеджменту.

ПРАФЕСАРАЎ КАФЕДРАЎ: высокамалекулярных злучэнняў; экалагічнага і аграрнага права; паліталогіі; гісторыі Беларусі новага і найноўшага часу; сацыяльнай камунікацыі.

ДАЦЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: заалогіі; малекулярнай біялогіі; бія- і нанамеханікі; вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання; вышэйшай алгебры і абароны інфармацыі; дыферэнцыяльных ураўненняў і сістэмнага аналізу; агульнай матэматыкі і інфарматыкі; тэарэтычнай і прыкладной механікі; функцыянальнага аналізу і аналітычнай эканомікі; тэлебачання і радыёвяшчання; тэхналогій камунікацыі і сувязі з грамадскасцю; вышэйшай матэматыкі; камп'ютарных тэхналогій і сістэм; тэорыі верагоднасцяў і матэматычнай статыстыкі; дыскрэтнай матэматыкі і алгарытмікі; радыёфізікі і лічбавых медыя-тэхналогій; радыяцыйнай хіміі і хімікафармацэўтычных тэхналогій; аналітычнай хіміі; міжнароднай палітычнай эканоміі; паліталогіі; канстытуцыйнага права; гісторыі паўднёвых і заходніх славян; гісторыі старажытнага свету і сярэдніх вякоў; гісторыі Беларусі новага і найноўшага часу; міжнароднага права; ядзернай фізікі; лазернай фізікі і спектраскапіі; фізікі цвёрдага цела; вышэйшай матэматыкі і матэматычнай фізікі; фізікі паўправаднікоў і нанаэлектронікі; энергафізікі; сацыялогіі; агульнай і медыцынскай псіхалогіі.

СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: фізіялогіі чалавека і жывёл; клетачнай біялогіі і біяіжынерныя раслін; вэб-тэхналогій і камп'ютарнага мадэлявання; інтэлектуальных сістэм; фізікі і аэракасічных тэхналогій; камп'ютарных тэхналогій і сістэм; крыніцазнаўства; германскіх моў; фізічнай оптыкі і прыкладной інфарматыкі; сацыяльнай камунікацыі.

ВЫКЛАДЧЫКАЎ: эканамічнай і сацыяльнай геаграфіі; грамадзянскага працэсу і працоўнага права.

АСІСТЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: вышэйшай матэматыкі; фізікі цвёрдага цела; мікрабіялогіі.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Адрас: 220030, г. Мінск, вул. Бабруйская, 5а, упраўленне па рабоце з персаналам, тэл. 209-54-36.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Адкрыццё ў БДУ абноўленага музея геалогіі – БелТА, sb.by, vziavda.by (03.11), Беларусь-3 (11.11), Беларусь-1 (21.11), «Рэспубліка» (12.12).

Адкрыццё выставы беларускай лямкі ва ўніверсітэце – БелТА (10.11), sb.by (13.11), rg.ru (18.11), «СБ. Беларусь сёння» (19.11).

Выхад каманд БДУ ў паўфінал чэмпіянату свету па праграмаванні сярод студэнтаў – БелТА, lelchitsy.by (16.11), vziavda.by, dev.by, «Інтэрфакс», grodnonews.by (17.11).

Да 100-годдзя БДУ гісторыкі ўніверсітэта рыхтуюць унікальную калекцыю архіўных дакументаў пра гісторыю навуковых школ – БелТА, 1prof.by (04.11), nastgazet.by, «Настаўніцкая газета» (17.11), Беларусь-1 (19.11).

Пра Міжнародны фест студэнцкіх і моладзевых тэатраў «Тэатральны куфар, БДУ-2020» – vziavda.by (25.11), «Мінск-навіны» (01.12), БелТА, АНТ, СТБ (02.12).

Супрацоўніца БДУ Кацярына Роўда стала лаўрэатам міжнароднай прэміі СНД «Садружнасць дэбютаў» – БелТА, vziavda.by, «Мінск-навіны», edu.gov.by (30.11), mininform.gov.by, dompressy.by (01.12), sb.by (02.12), «Саюзнае веча» (04.12), «Звязда» (05.12).

Ядомая ўпакоўка для харчовых прадуктаў навукоўцаў БДУ прызнана самай лепшай на расійскім кірмашы інавацыйных праектаў StartUp:Land – БелТА, edu.gov.by, souzveche.ru (04.12), kp.by, zarya.by (07.12), «Настаўніцкая газета» (08.12).

Навукоўцы БДУ распрацавалі радыёкіраваныя акуляры для жывёл – БелТА, vziavda.by, «Інтэрфакс», gp.by, rg.ru, mlyn.by, souzveche.ru, radiogomelfm.by (09.12), «Звязда», тэлеканал «Мір 24» (10.12), «Настаўніцкая газета» (15.12).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Цэлы тыдзень студэнты дыстанцыйна вывучалі вакансіі, удзельнічалі ў хуткіх сумоўях і майстар-класах Кар'ернага форуму БДУ. З якімі выклікамі сутыкнуліся не толькі чэмпіёны прафесійнага росту, але і арганізатары мерапрыемства?

23-27 лістапада форум упершыню прайшоў на Адукацыйным партале БДУ. Арганізатары шукалі зручную для ўсіх удзельнікаў форму і імкнуліся зрабіць праграму рознакарававанай і насычанай. **Марына ТАНАСЕВІЧ**, кіраўнік цэнтра кар'еры БДУ, распавяла пра задачы мерапрыемства:

– Галоўная мэта – стварыць умовы для свабодных зносін паміж студэнтамі і працадаўцамі, забяспечыць студэнтаў карыснай інфармацыяй, якая дапамагае зарыентавацца на рынку працы, набыць першыя неабходныя для паспяховага працаўладкавання досвед. Фармат відэаканферэнцыі, акрамя магчымасці прамых зносін студэнтаў з патэнцыйнымі працадаўцамі, дазваляў даведацца пра іх патрабаванні да супрацоўнікаў, а таксама абмеркаваць умовы праходжання стажыровак і практык. Усяго ў форуме прынялі ўдзел 175 студэнтаў.

Анлайн-фармат мерапрыемства пракаментавала **Кацярына ТАПАРКОВА**, спецыяліст цэнтра кар'еры БДУ:

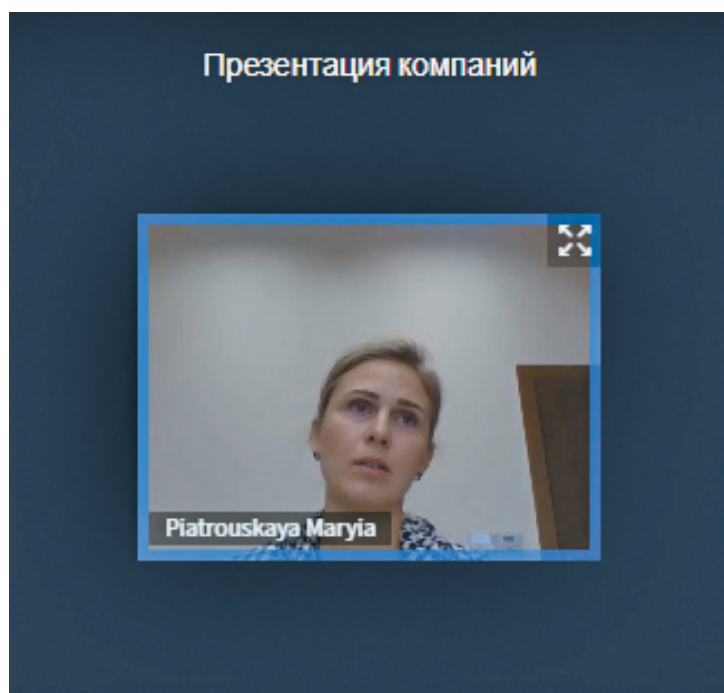
– У нейкай ступені дыстанцыйная форма можа быць прасцейшай для студэнтаў: не трэба нікуды ісці, толькі адкрыць укладку на тэлефоне ці камп'ютары. Сярод плюсоў магу адзначыць, што інфармацыя пра кампаніі на кірмашы вакансій была даступная для студэнтаў даволі працягла час. Было тэхнічна цяжкавата ўводзіць у курс прадстаўнікоў кампаній; студэнты, у адрозненне ад іх, прывыклі карыстацца Moodle. Ды і непасрэднае ўзаемадзеянне для кампаній больш пажаданае: падчас відэаканферэнцыі не бачыш рэакцыі слухачоў і таго, наколькі ім адгукаецца пачутае. Наогул, мы планавалі праводзіць некалькі мерапрыемстваў падобнага фармату на працягу года, але Covid-19 унёс карэктывы.

Аднак праграма форуму засталася такой жа насычанай. Паспрабаваць прайсці сумоўе студэнты маглі па відэасувязі з HR-спецыялістамі. 12 кампаній (сярод якіх «Аліварыя», PRIMUM, Tap2Pay, Sorainen, QulixSystems) правялі Case Speech, дзе распавялі пра ўнутраную кухню прафесій, правілы ў кампаніі і, вядома ж, пра стажыраванне і магчымасці працаўладкавання для студэнтаў. Апошніх, дарэчы, не палохае аб'ём працы: яны гатовыя прайсці ўсе этапы няпростых сумоўяў і папрацаваць на стажыроўках. Дарэчы, у шматлікіх кампаній яны аплачваюцца. Па агучанай кар'ернай дынаміцы, калі тэрмін пробнай працы заканчваецца паспяхова, студэнты атрымліваюць прапанову працаваць у кампаніі пастаянна.

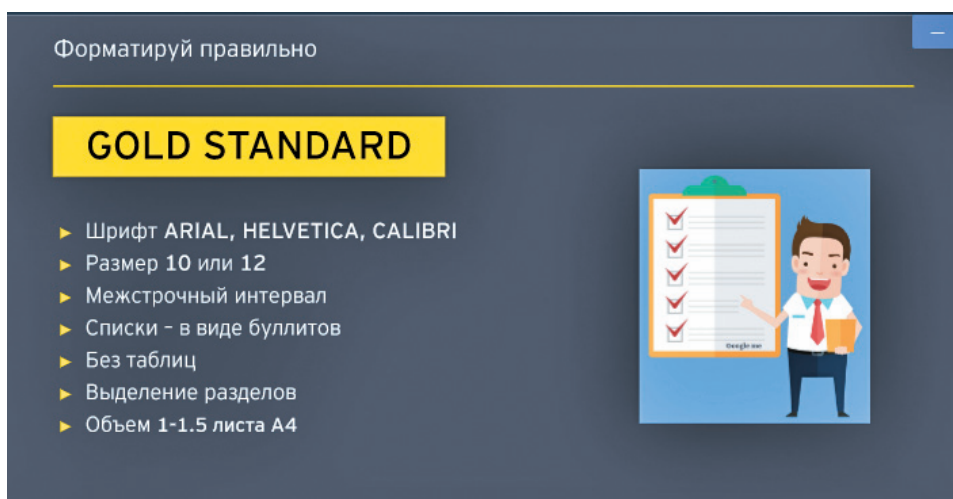
Сакрэты ўздыму па кар'ернай лесвіцы

Застаўся і ўлюбёны для студэнтаў блок майстар-класаў, ён прайшоў у фармаце вэбінараў. Сёлета на форуме, акрамя праграмаў, запатрабаванымі сталі і юрысты. Адвакацкае бюро REVERA падрыхтавала сустрэчу пра прыкметы пабудовы кар'еры ў гэтай сферы, аднак іх парады ўніверсальныя.

Аляксандр СТРУЖКО, малодшы юрыст судовай практыкі, працуе тут крыху больш за год і заканчвае 4 курс юрфака. Першая спроба ўладкавацца ў REVERA была ў яго жыцці адным з тых момантаў, за якія яму сорамна:

Кар'ерныя лайфхаки онлайн

3 майстар-класа па складанні рэзюмэ ад кампаній EY

– Прыйсці на сумоўе можна, адгукнуўшыся на вакансію, або па рэкамендацыі, і гэта мой выпадак. Мяне парэкамендаваў мой калега, з якім у нас цяпер агульны кабінет. Дарэчы, менавіта гэта адна з прычын папрацаваць над сеткай кантактаў: знаёмствы вельмі карысныя, і трэба абавязкова займацца іх напрацоўкай са студэнцкай лавы. Прыходзіць на сумоўе добра падрыхтаванымі, асабліва калі будучы пытацца пра прафесійныя асновы. Падчас размовы міма праходзіць

кіраўнічы партнёр, і ён вырашыў зайсці і сам апытаць мяне на конт права. Мне ніколі не было так сорамна, бо я быў не гатовы! На шчасце, усё скончылася добра, мне далі другі шанец – месяц на падрыхтоўку, а затым прайсці паўторна. Гэта сумоўе прайшло паспяхова, і вось я працую ўжо год.

Аktуальныя парады пачаткоўцам дае стажор-чацвёртакурснік юрфака **Яўген ЛЕНКАВЕЦ**.

– Дыстанцыйная форма навучання цяпер дала нам больш часу стажыравацца, праца-

ваць. Аднак не варта забываць пра аптымальныя суадносіны працы і вучобы! У першую чаргу мы студэнты, нам трэба скончыць універсітэт, бо, паводле працоўнага заканадаўства, трэба атрымаць дыплом, каб паспяхова прайсці кар'ерны ўзроўні. Кліент не чакае, калі вы вырашыце свае навучальныя пытанні, часам трэба пасядзець уначы. Бывае складана, і галоўнае – прывыкнуць працаваць у інтэнсіўным тэмпе. Перавагай будзе здольнасць хутка і якасна выконваць задачы, тэмперамент. На сумоўі глядзіце заўсёды ў вочы, не адварочвайцеся і абавязкова адказвайце, нават калі не ведаеце адказ, логікай абгрунтаваўшы з ходу свае развагі.

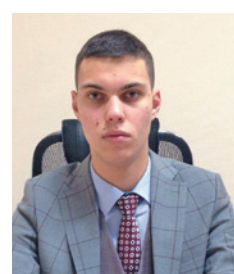
Ганна АНІСКЕВІЧ, кіраўнік практыкі будаўніцтва і нерухомай маёмасці REVERA, падсумавала свой шматгадовы досвед, каб даць парады цяперашнім студэнтам:

– Ва ўніверсітэце шмат часу інвестуйце ў вучобу, каб разумець, а не зубрыць. Зважайце на базавыя прадметы, на іх вы будзеце надбудоўваць вузкі дысцыпліны. Знайдзіце сваю галіну, у якой будзеце «прапампоўвацца», і неўзабаве станеце прафесіяналам. Паміж працай і вучобай, несумненна, рэзкі кантраст. Але адукацыя – гэта падмурак, на які вы будзеце ўсё накладваць. Пакуль вы вучыцеся, звяртайцеся да выкладчыкаў, бо большасць з іх выдатныя практыкі і спецыялісты.

У кожнай справе ёсць свае нюансы, якім не навучаць у аўдыторыі. Па-першае, вам трэба ўвесь час павышаць свой узровень самастойнасці і адказнасці, каб вырасці як асобе і як прафесіяналу. Трэба ўмець вучыцца на чужых, і асабліва на сваіх, памылках. Важна быць калегам, які падставіць плячо і будзе крыніцай іншага меркавання. Умець шукаць інфармацыю, аргументаваць сваю пазіцыю, працаваць у камандзе. Веданне карпаратыўных правілаў і стандартаў абавязковае, вас хочуць убачыць як частку кампаніі.

Калі вы прыходзіце на першае месца працы, вам трэба рупліва шчыраваць 6 гадоў, затым зменшыць абароты, каб карыстацца «назапашаным». Марце высока, інвестуйце ў сябе, пакуль ёсць сілы, шмат працуйце. Стрэсаўстойлівасць – пытанне нервовых перагрузак, але калі добра планавать свой час, то можна добра збалансаваць працу і жыццё. Не забывайце адпачываць і своєчасова сыходзіць у відпрук, вылучаць раз у тыдзень гадзіну для сябе, бо пытанне выгарання пераследуе перфекцыяністаў і працаголікаў. Пры любові да сваёй справы і вышэйпералічаных навіках выгарання не здарыцца. У цяперашніх студэнтаў магчымасць у шмат разоў больш, чым было ў нас. Не прапусціце іх!

Надзея МАРХЕЛЬ

Пе **Перережко Евгений Анатольевич** 14:53
А кто рейтинг составляет?

Бе **Бельская Есения Викторовна** 15:00
У вас довольно серьезные вакансии, студентов без опыта берете? Есть ли возможности обучения?

Де **Декола Илья Вячеславович** 15:01
Какие конкретно требования на вакансию Product Manager? Английский, корректная речь, владение ПК, опыт работы? Студентов без опыта в РМ, но с желанием работать и развиваться в этом направлении берете?

Пра зялёную хімію

Міжнародны студэнцкі экалагічны кангрэс трэці раз прайшоў у БДУ 20–21 лістапада з удзелам больш чым 100 чалавек з Беларусі, Расіі, Кітая, Эквадора, Казахстана, Туркменістана, Конга і Бангладэш. Арганізатары і маладыя экалагі распавялі пра зацікаўленасць сучаснага пакалення праблемамі навакольнага асяроддзя.

Экалогія – у трэндзе!

Усё пачалося з... моды. І гаворка не столькі пра тэндэнцыю на адзенне з натуральных тканін, колькі пра папулярнасць экалагічнай тэматыкі ў цэлым. Складаць прадукты не ў пластыкавы пакет, а ў ільняную торбу, сартаваць смецце і прыносіць у кавярню асабісты кубак «крута», прычым ужо даўно. Але хто б мог падумаць, што ў маладых людзей так шмат уласных думак пра тое, як дапамагчы прыродзе?

Вось і арганізатары праекта «Экастыль БДУ» два гады таму надзвычай здзівіліся. Хацелі толькі зладзіць сярод лекцый, майстар-класаў і воркшопаў невялікую канферэнцыю і пачуць прапановы маладых людзей наконт новых спосабаў клопату пра навакольнае асяроддзе. А выявілася, што з іх цэлы план па выратаванні планеты скласці можна. Таму вырашылі змяніць фармат і правесці студэнцкі экалагічны кангрэс, важнай часткай якога стаў конкурс «Эка-ідэі – у жыццё!».

Дадзены конкурс тут вельмі важны. Ідэі ўдзельнікаў тычацца і навучальнага працэсу, і прамысловай вытворчасці, і гарадскога асяроддзя, і хатняга інтэр'еру. Увага да экалогіі – ва ўсе сферы!

Задумкамі справа не абмяжоўваецца. На экалагічным кангрэсе гучаць даклады па напрамках «эканавука», «экакультура» і «экапедагогіка». Летась дадалі яшчэ і школьную секцыю – чаму б не клапаціцца пра прыроду з ранняга ўзросту? Ды і захапіць дзяцей захаваннем навакольнага асяроддзя ані не складаней, чым дарослых. Такім чынам, на конкурсе разглядаюцца канкрэтныя ідэі, на навукова-практычнай канферэнцыі прадстаўляюцца вынікі даследаванняў, а кампаніі-партнёры прапануюць умовы і магчымасці для рэалізацыі тэорыі на практыцы. Вось і наглядная дэманстрацыя адукацыйнай мадэлі «Універсітэт 3.0», якую адлюстроўвае дэвіз кангрэса «Ад ідэі праз даследаванні да рэалізацыі».

Кангрэс узнік на хімічным факультэце БДУ і неўзабаве набыў міжнародны размах. Заўсёды цікава даведацца пра экалагічную сітуацыю ў іншых дзяржавах і падзяліцца досведам. Сёлета, у сувязі з пандэміяй, з дакладамі выступілі толькі тыя замежнікі, якія вучацца на тэрыторыі Беларусі.

Удзельнікі ад нашай краіны – студэнты і выкладчыкі БДУ, каманды БДПУ і Віцебскага дзяржаўнага медыцынскага ўніверсітэта.

Удзельнікі студэнцкага экалагічнага кангрэса ў рэсурсавым цэнтры «ЭкаТэхнаПарк – Волма»

Хімікі – адказныя за будучыню планеты

Невыпадкава арганізатарам кангрэса стаў хімічны клас БДУ, у які, акрамя хімічнага факультэта, уваходзяць УП «Унітэхпрам БДУ», УП «Унікаштмет БДУ» і НДІ ФХП. Менавіта хімікі больш за іншых ведаюць пра забруджванне навакольнага асяроддзя і імкнуча яго мінімізаваць. Кожны студэнт і выкладчык павінен задумвацца пра верагодныя спосабы скарачэння адходаў ва ўсіх сферах жыцця-дзейнасці чалавека і аптымізацыі вытворчых працэсаў у адпаведнасці з задачамі канцэпцыі ўстойлівага развіцця.

Гэтымі праблемамі ўдзельнікі кангрэса і займаюцца. У першым конкурсе экаідэі у 2018 г. перамог праект пад назвай «Безадходная хімічная лабараторыя: міф ці рэальнасць». Студэнты вывучылі досвед розных кафедраў хіміфака, пазнаёміліся з сучаснымі навуковымі лабараторыямі і падзяліліся сваімі назіраннямі і думкамі пра патэнцыйную магчымасць выкарыстання там тэхналогіі zerowaste. Эксперымент прывёў да вынікаў.

– Мы ўжо выкарыстоўваем меншую колькасць рэагентаў, найбольш «неэкалагічныя» з іх нават выключылі з карыстання, змяняем падыходы да выканання прац і адаптуем метады і эксперыменту, – распавядае старшы выкладчык кафедры неарганічнай хіміі, старшыня-арганізатар экалагічнага кангрэса **Жанна Цабкала**. – І гэта далёка не адзінае дасягненне ўдзельнікаў праекта. Напрыклад, некаторыя рэчывы, атрыманыя ў адным сінтэзе, зараз прымяняюцца і ў наступным. Гэта прататып безадходнага навучальнага практыкума, да якога мы імкнёмся. Шмат увагі працягваем надаваць ачыстцы ці бяспечнай нейтралізацыі пакінутых пасля выканання прац рэчываў і іх наступнаму выкарыстанню. Арыентуемся на паасобны збор смецця ў лабараторыях, імкнёмся прымяняць энергазахавальныя тэхналогіі. Студэнты і выкладчыкі ўвесь час разважаюць, як можна прыносіць прыродзе меншыя страты.

Слова «таксічны» ўсё часцей ужываецца не толькі для харак-

тарыстыкі рэчываў, але і для апісання адносін паміж людзьмі. Пазітыўныя зносіны не менш важныя, чым выкарыстанне экасяброўскіх матэрыялаў, правільнае ўжыванне рэагентаў і памяншэнне адходаў. Таму значную частку праектаў і дакладаў удзельнікі кангрэса прысвячаюць сацыяльнаму ўзаемадзеянню і ўзаемападтрымцы.

– Расце цікавасць да развіцця навыкаў soft skills і фарміравання інфармацыйных камунікацый, – распавядае намеснік дэкана хімічнага факультэта па вучэбнай рабоце **Святлана Вашчанка**.

– На кангрэсе з'яўляюцца даклады пра выкарыстанне ў навучанні лічбавых і мабільных платформаў, стварэнне лічбавых мадэляў рашэння экалагічных праблем, сувязі даследаванняў з жыццём грамадства. Дарэчы, лічбавізацыя – адна з асноў мадэлі адукацыі ў індустрыяльным лічбавым грамадстве «Універсітэт 4.0». А значыць, ідэі студэнтаў – погляд у будучыню.

На кангрэсе шырока выкарыстоўвалася дыскусійная анлайн-пляцоўка, якая не толькі пашырае магчымасці міжкультурных зносін, але і дазваляе выканаць рэсурса-зберагальныя прынцыпы ў арганізацыі мерапрыемства. Дарэчы, падобнай тэме быў прысвечаны даклад студэнткі чацвёртага курса **Ганны Парамонавай**.

Арыенцёр – на практычную рэалізацыю

Сярод партнёраў кангрэса – кампаніі, якія рэгулярна шукаюць шляхі экалагізацыі вытворчасці. Таму пераможцаў выбіралі зыходзячы з сацыяльнага і эканамічнага аспектаў ідэі, мэтавай аўдыторыі, аргументаванасці і абгрунтаванасці выступлення і, галоўнае, ужо дасягнутых вынікаў апрабачы ідэі.

Напрыклад, малодшыя ўдзельнікі канферэнцыі распавялі пра тое, як у прыватнай школе «Стэм-брыдж» паасобна збіраюць смецце і ствараюць са скарыстаных накрывак і цэлафану спецыяльныя «тактыльныя сцены», якія можна памацаць і расслабіцца падчас перапынку паміж заняткамі. Два ў адным – паўторнае выкарыстанне адходаў і арганізацыя экапрасторы. У школе юнага хіміка БДУ навучэнцы праводзяць даследа-

ванні па хімічнай перапрацоўцы бытавых адходаў (паперы, пластыку, металу), «адходаў» эксперыменту (растварэнне серабра для паўторнага правядзення рэакцыі «сярэбра нага люстэрка»), па вывучэнні эфектыўных спосабаў ачысткі вады. А перамога ў школьнай секцыі даклад пра біялагічную ачыстку глеб, забруджаных нафтапрадуктамі, сямікласніка Марка Сандрыгайлы.

Адным з самых запамінальных стаў даклад студэнта магістратуры **Валянціна Жаркевіча**, прысвечаны выкарыстанню біяраскладальных плёнак у якасці экалагічных упаковок. Навуковыя даследаванні дазволілі зрабіць крок у бок рэалізацыі ідэі на практыцы.

Гран-пры ў конкурсе «Экаідэі – у жыццё!» атрымаў даклад студэнткі магістратуры хіміфака БДУ **Юліі Чылік**. Дзяўчына ўдзельнічала ў кангрэсе і ў мінулы раз з дакладам на педагагічную тэматыку, але сапраўдны поспех чакаў яе новую ідэю.

– Мой праект дазваляе атрымліваць угнаенні з адходаў піваварнай вытворчасці. Я думаю, у першую чаргу журы прыцягнула практыка-арыентаванасць працы. Сярод плюсоў ідэі магу вылучыць поўную экалагічную бяспеку атрыманага прадукту, нізкі сабекошт і высокую эфектыўнасць.

Да людзей паступова прыходзіць усведамленне адказнасці за наваколле, але магчымасць экалагічнай катастрофы ўспрымаецца як нешта няздзейснае і далёкае. Беражлівае стаўленне да прыроды – не проста словы, а неабходнасць.

Студэнцкі экалагічны кангрэс дазваляе аднадумцам збірацца разам, абменьвацца і натхняцца ідэямі і праектамі, накіраванымі на экалагізацыю і адукацыйнага асяроддзя, і вытворчасці, знаёміцца з партнёрамі мерапрыемства, якія могуць дапамагчы ўвасобіць ідэі ў жыццё.

Некаторыя людзі пачынаюць свой шлях да экалогіі са звычайных модных звычак, такіх як шоперы, бутэлькі для вады і сартаванне смецця. Гэтыя простыя крокі ў будучыню могуць прывесці да ўсвадомленага спажывання.

Вельмі часта ўсе праблемы экалагічнага характару спісваюць

на хімію і хімікаў, але гэта не так. Не варта забываць пра бытавыя адходы, пластык, транспарт, вытворчасць энергіі, ваенны комплекс, нерацыянальнае выкарыстанне рэсурсаў і гіперспажыванне. Усё гэта наносіць адчувальныя страты экалогіі. Без хіміі немагчыма сабе ўявіць навакольны свет, і сілы многіх навукоўцаў кінуты на тое, каб зрабіць нашу рэчаіснасць не толькі камфортнай, але і экалагічна бяспечнай.

Любоў да прыроды падчас пандэміі

Вялікая частка выступленняў прайшла ў аддаленым рэжыме, але фінал конкурсу «Экаідэі – у жыццё!» усё ж адбыўся ў вочным фармаце на базе рэсурсавага цэнтры «ЭкаТэхнаПарк – Волма». Загадчыца лабараторыі **Ганна Ганчар** разам са студэнткамі 3 курса хімічнага факультэта **Дар'яй Карпунінай** і **Жаннай Канаш** правялі для ўсіх удзельнікаў інтэрактыўную экскурсію і экавест, пазнаёмілі з варыянтамі рэцыклінгу ў ЖКГ, вытворчасцю біяпаліва з харчовых адходаў і спосабамі ператварэння механічнай, сонечнай і кінетычнай энергіі ветру ў электрычную.

У арганізацыі кангрэса прымалі актыўны ўдзел студэнты праекта **«Shadow day BSU – Цень на Дзень БДУ»**. Ён дапамагае наведваць прадпрыемствы і арганізацыі, звязаныя з іх будучай прафесійнай дзейнасцю. Усё больш кампаній, асабліва ў хімічнай прамысловасці, надаюць увагу экалогіі і ўтылізацыі адходаў. У студэнта, які валодае інфармацыяй пра спосабы рашэння экалагічных праблем, больш шанцаў атрымаць запаветную пасадку.

– Мяне здзівіла, як эмацыйна ўдзельнікі кангрэса прадстаўлялі свае ідэі, – дзеліцца ўражаннямі кіраўнік праекта **«Shadow Day BSU – Цень на Дзень БДУ»**, старшыня студэнцкага аргкамітэта кангрэса **Ганна Леанавец**. – Мы наўрад ці ў сілах спыніць глабальнае пацяпленне, але можам, прынамсі, прыспрыяць перапрацоўцы паперы і правільнай утылізацыі адходаў.

Асабіста мне вельмі спадабаўся даклад **Лізаветы Бандарчык** пра рацыянальную арганізацыю прасторы ў кватэры. Напрыклад, прапанова не купляць кату новыя цацкі, а майстраваць іх са старой вопраткі, здалася абгрунтаванай і незвычайнай. Праекты студэнтаў натхнілі і мяне. Збіраю скарыстаныя коркі і макулатуру і задумваюся пра тое, як магу дапамагчы прыродзе.

Калі б не эпідэміялагічная сітуацыя, кангрэс набыў бы яшчэ большы маштаб, упэўнены арганізатары. Але экалагі рады магчымасці правесці важныя для грамадства мерапрыемства і ў складаных умовах. Ідэй пра тое, як папулярызаваць экалагічны стыль мыслення і паводзін сярод студэнтаў БДУ і іншых універсітэтаў, шмат. Ды і ў цэлым, сучасная сітуацыя, несумненна, прымусіць задумвацца пра дапамогу планеце. Дзе падзяліцца думкамі і высновамі, як не на экалагічным кангрэсе?

Кацярына КАРДАШ

Адукацыя з векавымі традыцыямі 95 гадоў юрыдычнаму факультэту БДУ!

У 1925 годзе адкрыты факультэт права і гаспадаркі ў складзе двух аддзяленняў – прававога і эканамічнага, і вось ужо 95 гадоў у БДУ ідзе падрыхтоўка юрыстаў. Дэкан юрфака **Таццяна МІХАЛЁВА** распавяла пра здабыткі факультэта і цяперашнія задачы.

Ажыццяўляецца падрыхтоўка на I ступені вышэйшай адукацыі – па 3 спецыяльнасцях і 8 спецыялізацыях, на II ступені – па 2 спецыяльнасцях і 6 прафілізацыях. Захоўваючы традыцыі акадэмічнай адукацыі, мы ўвесь час абнаўляем праграмы, уводзім новыя прафілізацыі, дысцыпліны, факультатывы. Толькі за апошнія паўгода мы адкрылі 2 новыя прафілізацыі ў магістратуры: на англійскай мове для замежных студэнтаў па міжнародным камерцыйным праве з міждысцыплінарным аспектам па лічбавай эканоміцы (сумесна з эканамічным факультэтам) і па IT-праве, так запатрабаваным у сучаснай Беларусі і ва ўсім свеце.

Падрыхтоўку ажыццяўляюць заслужаныя дзеячы адукацыі, юстыцыі, вядомыя прафесары і дацэнты, найлепшыя тэарэтыкі і практыкі ў сферы юрыспрудэнцыі, наладжаны цесныя сувязі з дзяржаўнымі органамі, адвакацкімі бюро і юрыдычнымі кампаніямі, юрыдычнымі падраздзяленнямі іншых ВНУ краіны, навуковымі ўстановамі Беларусі, блізкага і далёкага замежжа.

На факультэце выкладаюць 246 выкладчыкаў, у тым ліку і юрысты-практыкі, 23 дактары навук і 143 кандыдаты навук, сярод якіх 21 прафесар і 117 дацэнтаў.

У структуру факультэта ўваходзяць 11 кафедраў, лабараторыя крыміналістыкі. У 2020 г. створаны цэнтр адукацыйных інавацый. 2020 год стаў, як і для ўсіх, з прычыны пандэмічнай сітуацыі выклікам дыстанцыявання. Вельмі прадбачліва ва ўніверсітэце ўжо больш за год таму, было прынята рашэнне пра развіццё інфармацыйна-камунікатывных тэхналогій. Гэта паступовае ўкараненне дазволіла максімальна камфортна, без страт для якасці адукацыйнага працэсу,

прымяняючы ЭСН, скончыць 2019/2020 навуч. год і пачаць новы. Напаяльнасць нашага рэсурсу практычна стопрацэнтная, механізм пераходу ад аўдыторных да змяшаных формаў навучання адладжаны тэхнічна і метадычна, у чым заслуга ўсяго калектыву, выкладчыкаў перш за ўсё, але таксама і навучальна-дапаможнага персаналу. Гатоўнасць выкладчыкаў і студэнтаў камунікаваць, знаходзіць рашэнні самых складаных пытанняў – а без гэтага юрысту ніяк – дапамагла і ў складанай санітарна-эпідэміялагічнай сітуацыі.

– Юрыдычны факультэт усяго на 4 гады маладзейшы за сам універсітэт, прафесію юрыста ў яго сценах атрымалі дзясяткі тысяч прафесіяналаў – а якія асноўныя вехі беларускай прававой навукі, вядомыя навуковыя школы Вы можаце адзначыць?

– Вы вельмі дакладна адзначылі, што юрыдычны факультэт з'яўляецца не толькі самым буйным цэнтрам падрыхтоўкі юрыстаў, палітолагаў-юрыстаў у Беларусі ў вочнай і завочнай формах, у т. л. у якасці другой вышэйшай адукацыі, але і кузняй навуковых кадраў айчынай юрыспрудэнцыі, навуковым хамам прававой і палітыка-прававой думкі.

У 20–30-х гадах тагачасныя даследаванні былі адказам на пытанні, якія тады ставіла практыка савецкага дзяржаўнага будаўніцтва і правапрымяняльнай дзейнасці. Вядомымі выкладчыкамі і даследчыкамі прававой навукі гэтага перыяду сталі Г. С. Гурвіч па савецкім дзяржаўным праве, У. М. Дурдзянеўскі па праве буржуазных дзяржаў, М. В. Грэдзінгер па грамадзянскім праве і працэсе. Прафесарска-выкладчыцкі склад увесь час пашыраўся і пазней на факультэце працавалі такія выбітныя прафесары, як У. І. Пічэта, С. Я. Вольфсан, М. В. Доўнар-Запольскі, В. М. Шыраеў. З 1950-х гг. навуковая дзейнасць актывізуецца ва ўсіх напрамках прававой навукі, разгаліноўваюцца і ўмацоўваюцца навуковыя школы. Яны развіваюцца ў рамках кафедраў факультэта, у розныя гады пад кіраўніцтвам

выбітных прадстаўнікоў беларускай юрыдычнай думкі савецкага перыяду, а затым і перыяду сучаснай Рэспублікі Беларусь: так, у сферы гісторыі дзяржавы і права – І. А. Юхо, тэорыі права – С. Р. Драбязка, А. М. Абрамовіча, канстытуцыйнага права – А. А. Галаўко, крымінальнага права – І. С. Цішкевіча, І. І. Гарэліка, В. А. Шкурко, крымінальнага працэсу – Я. А. Мацвіенка, В. М. Шпілёва, крыміналістыкі – А. В. Дулава, грамадзянскага працэсу і працоўнага права – М. Р. Юркевіча, грамадзянскага права – В. Ф. Чыгіра, экалагічнага права – М. В. Старажава. Актывна развіваюцца сучасныя навуковыя школы гісторыі дзяржавы і права Беларусі, тэорыі права, канстытуцыйнага права, адміністрацыйнага права, грамадзянскага права, грамадзянскага працэсу, экалагічнага права, гаспадарчага права, крымінальнага права, крымінальнага працэсу, крыміналістыкі, паліталогіі: працы Н. А. Антановіч, С. А. Балашэнкі, В. М. Бібіла, Р. А. Васілевіча, В. М. Гадунова, І. А. Грунтова, А. Я. Гучка, А. А. Данілевіча, Т. І. Доўнар, А. М. Здрок, С. А. Калініна, В. С. Камянкова, І. М. Калядкі, Т. І. Макаравай, М. В. Мяшчанавай, С. В. Рашэтнікава, В. І. Самарына, А. М. Хлуса, В. І. Чупрыс, В. Б. Шабанава, Р. А. Шумака і іншых навукоўцаў цытуюцца ў нас і за мяжой.

Паслядоўна і паспяхова вядзецца падрыхтоўка кадраў вышэйшай навуковай кваліфікацыі па ўсіх юрыдычных спецыяльнасцях. На факультэце функцыянуюць чатыры саветы, у якіх штогод абараняюцца аспіранты і дактаранты юрыдычнага факультэта, іншых устаноў вышэйшай адукацыі краіны. Узначальваюць іх заслужаныя навукоўцы Беларусі С. А. Балашэнка, доктар юрыдычных навук, прафесар, Р. А. Васілевіч, доктар юрыдычных навук, прафесар, членкарэспандэнт НАН Беларусі, В. С. Камянкоў, доктар юрыдычных навук, прафесар, С. В. Рашэтнікаў, доктар палітычных навук, прафесар. У перыяд 2015–2019 гг. 5 аспірантаў і дактарантаў факультэта атрымалі перамогу ў конкурсе ВАК Рэспублікі Беларусь на найлепшую

доктарскую і кандыдацкую дысертацыю.

– Юрыдычны факультэт самы буйны ў БДУ па колькасці студэнтаў, разам з тым вядзецца падрыхтоўка па трох спецыяльнасцях. Чым тлумачацца гэтыя асаблівасці?

– Юрыдычная адукацыя – гэта складаная акадэмічная адукацыя. Студэнты, якія паступілі на юрыдычны факультэт, паглыбляюцца ў вывучэнне традыцыйных прававых дысцыплін, якія ў першую чаргу фарміруюць прававую культуру, свядомасць, адмысловае мысленне. Гэта адукацыя з векавымі традыцыямі. Разам з тым мы заўсёды ўлічваем сучасныя запатрабаванні і інавацыі. Цяпер на факультэце актывна развіваецца IT-права, спартыўнае права, шырока разглядаюцца пытанні інтэлектуальнай уласнасці і шэраг іншых. Юрыдычны факультэт падае шырокія магчымасці па выбары дадатковых для вывучэння дысцыплін.

Асобна варта адзначыць, што на юрыдычным факультэце ёсць адзіная ў краінах СНД спецыяльнасць «юрыст-палітолаг». Гэта ўнікальнае спалучэнне юрыспрудэнцыі і палітычнай навукі. Дадзеная спецыяльнасць запатрабавана не толькі сярод нашых абітурыентаў, але і сярод замежных грамадзян.

– Адной з галоўных асаблівасцяў сістэмы падрыхтоўкі юрфака з'яўляецца дзейнасць юрыдычнай клінікі. На якія аналагі вы арыентуецеся і якія яшчэ прыклады практычнай падрыхтоўкі вашых студэнтаў (эканамістаў і палітолагаў) можаце назваць?

– Юрыдычная клініка існуе на факультэце ўжо 20 гадоў. За гэты час з праекта яна перарасла ва ўстойлівую, эфектыўную і вядомую структуру не толькі факультэта, але і ўніверсітэта, усёй краіны. Юрыдычная клініка вырашае дзве задачы: адукацыйную і сацыяльную. Пасродкам правядзення вуснага прававога інфармавання і кансультавання малазабяспечаных грамадзян студэнты вучацца не толькі прымяняць права, але і напрацоўваюць так званыя soft skills («гнуткія навыкі»). Юрыст павінен

не толькі ведаць нормы права, але і ўмець яго тлумачыць, камунікаваць з кліентамі, быць арганізаваным і адказным. Усім гэтым навыкам студэнты вучацца ў юрыдычнай клініцы.

Цяпер развіццё клінікі ідзе ў большай меры з ухілам на адукацыйны складнік. Юрыдычная клініка прапануе новую праграму навучання, дзе студэнты розных курсаў адточваюць розныя навыкі: 2 курс – гэта інтэрв’юіраванне і кансультаванне грамадзян, складанне ўзораў юрыдычных дакументаў, адказы на пісьмовыя звароты грамадзян. На 3 курсе студэнты юрыдычнай клінікі займаюцца прававой асветай школьнікаў, студэнтаў неюрыдычных спецыяльнасцяў, пенсіянераў у рамках універсітэцкага трэцяга пакалення. Для студэнтаў 4 курса ў юрыдычнай клініцы арганізавана ланкастарская сістэма, г. зн. яны дапамагаюць выкладчыкам-куратарам са студэнтамі малодшых курсаў. Такім чынам, студэнты атрымліваюць не толькі досвед кансультавання грамадзян, але і набываюць навыкі выкладання права, працы ў камандзе, навуковай дзейнасці.

Юрыдычная клініка БДУ з’яўляецца вядучай сярод беларускіх клінік, уваходзіць у еўрапейскую (ENCLE) і сусветную (GAJE) супольнасць юрыдычных клінік, супрацоўнічае з калегамі з Расійскай Федэрацыі. Супрацоўнікі юрыдычнай клінікі пераймаюць найлепшыя сусветныя практыкі ў сваю дзейнасць, улічваючы пры гэтым асаблівасці навучання юрыстаў у нашай прававой сістэме.

Акрамя праходжання практыкі ў юрыдычнай клініцы ў студэнтаў ёсць магчымасць атрымліваць практычны досвед і праз удзел у стажыроўках у профільных арганізацыях, сустрэкацца з выдатнымі прадстаўнікамі юрыдычнай супольнасці на факультэце. Для гэтага мы рэалізуем праект «Дні кар’еры юрыста». Нашы студэнты штогод удзельнічаюць у мут-кортах, якія арганізуюцца для студэнтаў-юрыстаў. Для іх гэта ўнікальная магчымасць не толькі атрымаць навыкі аналізу справы і выпрацоўкі пазіцыі па справе, выступлення ў судзе, але і магчымасць зносін і змагання са студэнтамі іншых ВУН, а то і іншых краін.

– **Дарэчы, пра спаборнасць. Штогод Ваш факультэт выступае арганізатарам Беларускай рэспубліканскай юрыдычнай алімпіяды. Наколькі яна карысная для студэнтаў і выкладчыкаў? Якія задачы яна вырашае?**

– Юрыдычная алімпіяда – адно з найбуйнейшых і найбольш прадстаўнічых адукацыйных мерапрыемстваў, якое стымулюе будучых юрыстаў да ўдасканалення сваіх ведаў, адточвання навыкаў публічных выступленняў і заахвочвае найбольш зацікаўленых студэнтаў.

Студэнты, якія бяруць удзел у алімпіядзе, атрымліваюць унікальную магчымасць выявіць свае тэарэтычныя веды, зарэкамендаваць сябе перад патэнцыйнымі наймальнікамі, паколькі прадстаўнікі арганізацый-заказчыкаў кадраў выступаюць у якасці членаў журы. У рамках алімпіяды выяўляюцца асабліва адораныя студэнты-юрысты, і наша задача – іх падтрымка і заахвочванне, стварэнне ўмоў для іх прафесійнага працаўладкавання.

Акрамя таго правядзенне алімпіяды накіравана на стымуляванне павышэння якасці падрыхтоўкі спецыялістаў з вышэйшай юрыдычнай адукацыяй, развіццё навуковых і творчых здольнасцяў студэнтаў, якія атрымліваюць юрыдычную адукацыю, а таксама павышэнне іх цікавасці да сваёй прафесіі. Падчас алімпіяды праводзіцца так званы аналіз якасці прафесійнай падрыхтоўкі студэнтаў ва ўніверсітэтах, якія рыхтуюць будучых спецыялістаў у галіне юрыспрудэнцыі.

– **У якіх арганізацыях і кампаніях выпускнікі юрфака запатрабаваны больш за ўсё?**

– Выпускнікі юрыдычнага факультэта БДУ маюць шырокія магчымасці для працаўладкавання.

Сёння мы размяркоўваем выпускнікоў ва ўсе органы і арганізацыі, дзе можа працаваць юрыст. Заўсёды ёсць заплыты ад судзейскага корпуса, следчых органаў, пракуратуры, выканаўчых і распарадчых органаў, натарыята, адвакатуры. Нашых выпускнікоў заўсёды чакаюць у юрыдычных фірмах і адвакацкіх бюро, на прыватных і дзяржаўных прадпрыемствах, у банках і г. д. Вы ведаеце, выпускнікі юрфака можна сустрэць усюды: у невялікай арганізацыі ці велізарным холдынгу, дзяржаўным і прыватным сектары, міжнародных арганізацыях.

– **Ці падтрымліваеце сувязь з выпускнікамі юрфака розных гадоў? У якіх формах?**

– Абавязкова, мы з вялікім задавальненнем падтрымліваем сувязь з нашымі выпускнікамі.

Заканчэнне ўніверсітэта не азначае парыву сувязі. Тыя, хто гатовы займацца навуковай дзей-

насцю, паступаюць у аспірантуру, а пазней застаюцца працаваць на факультэце ў якасці выкладчыкаў.

Многія выпускнікі праводзяць майстар-класы для нашых студэнтаў, распавядаюць пра асаблівасці працы ў той ці іншай сферы, пра правапрымяняльную практыку, пра тое, якія якасці трэба развіваць юрысту, каб адбыцца ў прафесіі.

Некаторыя выпускнікі з задавальненнем удзельнічаюць у мерапрыемствах, якія праводзяцца на факультэце, выступаючы суарганізатарамі. Мы заўсёды рады бачыць нашых выпускнікоў у сценах факультэта і ўсяляк імкнемся падтрымліваць гэту супольнасць. Заказчыкі кадраў – часта таксама нашы выпускнікі.

Юрыдычны факультэт – вялікая сям’я, інтэлектуальная і духоўная сувязь членаў якой не губляецца, нягледзячы на гады, якія мінаюць. Сёння юрыдычны факультэт таксама бачыць адной са сваіх мэт карпаратыўнае адзінства юрыдычнай прафесіі, якое з дапамогай сувязі пакаленняў умацоўвае аўтарытэт юрыдычнай адукацыі, прававых інстытутаў.

– **Распавядзіце пра дасягненні выкладчыкаў юрфака.**

– Большасць выкладчыкаў факультэта – вядомыя навукоўцы і практыкі, а таму шмат хто з іх ганараваны высокіх прафесійных узнагарод. Штогод прадстаўнікі прафесарска-выкладчыцкага складу факультэта атрымліваюць дзве самыя прэстыжныя ў юрыдычнай сферы ўзнагароды: прэмію «Феміда», а таксама прызы конкурсу імя У. Д. Спасовіча.

Прэмія «Феміда» – гэта вышэйшая грамадская юрыдычная ўзнагарода ў Рэспубліцы Беларусь, заснаваная ГА «Беларускі рэспубліканскі саюз юрыстаў». Толькі за апошнія тры гады дадзенай прэміі ў намінацыі «Юрыдычная адукацыя і прававая навука» былі ганараваны Вольга Іванаўна Чупрыс, Ігар Алегавіч Грунтоў і Рыгор Аляксеевіч Васілевіч.

Конкурс імя выдатнага беларускага юрыста і грамадскага дзеяча У. Д. Спасовіча – прызнанне навуковых заслуг выкладчыкаў. У розных намінацыях лаўрэатамі конкурсу станавіліся С. А. Балашэнка, Р. А. Васілевіч, А. А. Войцік, Т. І. Доўнар, А. М. Здрок, І. М. Калядка, А. У. Лаеўская, В. Я. Лізгара, Т. І. Макарава, А. А. Піліпенка, В. Д. Савіч, В. К. Сідарчук, У. П. Скобелеў, Ц. В. Сысую, К. Л. Тамашэўскі і іншыя.

Гутарыў
Сяргей ШАФАЛОВІЧ

Урачыстасці юрфака

Да юбілейнай даты былі прымеркаваны мерапрыемствы, якія падкрэсліваюць значнасць унёску факультэта ў юрыдычную навуку і адукацыю Рэспублікі Беларусь.

19 лістапада адбылася міжнародная навуковая канферэнцыя студэнтаў, магістрантаў і аспірантаў, якая прайшла ў змяшаным фармаце і пад новай назвай «**Восеньскія чытанні „Моладзь і права“**». Высокі ўзровень дакладчыкаў забяспечыў вельмі ажыўленую і прадуктыўную дыскусію, звязаную з сучаснымі праблемамі развіцця прававой і грамадска-палітычнай сістэмы дзяржавы.

Была таксама арганізавана творчая выстава супрацоўнікаў і студэнтаў юрыдычнага факультэта Legal Art.

25 лістапада прайшоў **круглы стол «Практыка-арыентаваная адукацыя юрыстаў: сучасны стан і перспектывы»**, прысвечаны 20-годдзю Юрыдычнай клінікі БДУ. У дыялогу бралі ўдзел прадстаўнікі кіраўніцтва БДУ, Нацыянальнага цэнтра прававой інфармацыі Беларусі, GRATA International (Belarus), адвакацкага бюро «Сысую, Бондар і партнёры ЭсБіЭйч», адвакацкага бюро «Сарайнен», адвакацкага бюро «Бюро 24», спартыўнага трацэйскага суда пры ГА «Беларускі рэспубліканскі саюз юрыстаў», ТАА «Інфармацыйнае прававое агенцтва Граўцова», а таксама прадстаўнікі рэгіянальных ВУН, якія ажыццяўляюць падрыхтоўку спецыялістаў юрыдычнага профілю.

Удзельнікі прыйшлі да высновы аб неабходнасці павелічэння колькасці практычных заняткаў, узаемасувязі з заказчыкамі кадраў, набывцтві студэнтамі soft skills, а таксама актыўнага ўкаранення эўрыстычнага падыходу да навучання, удасканалення і пашырэння магчымасцяў юрыдычнай клінічнай адукацыі.

На **ўрачыстым пасяджэнні савета юрыдычнага факультэта** 25 лістапада, прысвечаным 95-годдзю юрыдычнага факультэта, супрацоўнікі юрыдычнага факультэта атрымалі больш за 130 узнагарод і грамадскіх, Вярхоўнага Суда, Генеральнай пракуратуры, Вышэйшай атэстацыйнай камісіі, Нацыянальнага цэнтра заканадаўства і прававых даследаванняў, Нацыянальнага цэнтра прававой інфармацыі, Следчага камітэта, Міністэрства юстыцыі, Міністэрства адукацыі, Беларускай рэспубліканскай калегіі адвакатаў, Беларускай натарыяльнай палаты, ГА «Беларускі рэспубліканскі саюз юрыстаў», прафсаюза на камітэта БДУ. У мэтах умацавання і развіцця сувязяў з установамі юрыдычнага профілю, бесперапыннасці адукацыі былі складзены дамовы пра супрацоўніцтва з ІПКП Следчага камітэта і Юрыдычным каледжам БДУ.

26 лістапада адбылася Міжнародная навукова-практычная канферэнцыя «**Дзяржава і права ў XXI стагоддзі**». Пленарнае пасяджэнне канферэнцыі прайшло ў вялікім відэаканферэнц-зале БДУ, тады як асобныя ўдзельнікі выступалі ў дыстанцыйным фармаце. Па выніках была адзначана актуальнасць разгледжаных тэм, змястоўнасць і высокі ўзровень выступленняў дакладчыкаў. Асноўная частка канферэнцыі ўключала 3 самастойныя панэлі, аб’яднаныя агульным напрамкам.

З 23 па 26 лістапада ў холе першага паверха будынка юрыдычнага факультэта быў арганізаваны **цыкл выстаў прац выкладчыкаў** нашых кафедраў. На ёй былі прадстаўлены фундаментальныя распрацоўкі супрацоўнікаў факультэта і найбольш значныя навукавыя выданні.

У сувязі з 95-годдзем на юрыдычным факультэце падрыхтаваны **2 спецыяльныя выданні** – юбілейны выпуск выдання «Часопіс Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Права» (№ 3, 2020) і зборнік навуковых прац «Юрыдычная навука і адукацыя ў Беларускім дзяржаўным універсітэце: гісторыя і сучаснасць».

Студэнты самастойна арганізавалі некалькі ініцыятыў. У лістападзе стартаваў студэнцкі **фотапраект «Гісторыя юрыдычнага факультэта»**, прысвечаны 95-годдзю юрыдычнага факультэта і 100-годдзю БДУ. Ілюстрацыйна гісторыя юрыдычнага факультэта была прадстаўлена ў 5 частках (станаўленне і развіццё юрыдычнага факультэта (1921–1931 гг.); юрыдычны факультэт 40-х – пач. 50-х гадоў XX стагоддзя; у 60–70-я гады; у 80–90-я гады; у 2000–2010 гады).

У снежні праходзіў **конкурс студэнцкіх навуковых эсэ** пад агульнай тэмай «Ля вытокаў прававой і палітычнай думкі: 95 гадоў юрыдычнаму факультэту БДУ».

Пяць гадзін інтэнсіву ад найлепшых спікераў беларускай бізнес-супольнасці, конкурс інавацыйных праектаў і майстар-класы для кіраўнікоў стартап-руху БДУ. 18 лістапада ў адукацыйным цэнтры IBB Minsk прайшоў прадпрымальніцкі форум INSTART BSU 2020 у новым фармаце. Яго арганізаваў стартап-цэнтр БДУ, які спрыяе развіццю канцэпцыі 3.0: гарманічнага сумяшчэння прадпрымальніцтва, навукі і адукацыі.

Прадстаўнік «Унітэхпрама БДУ» Сяргей Сіродкін узнагароджвае каманду пераможцаў Sex Ed

Экспертная камісія таксама адзначыла праекты, якія былі ўзнагароджаны прызамі:

- Мабільны дадатак Clod для пошуку і выбару адзення. Каманда: Арцём Лебедзеў, Дар'я Семянчук, Глеб Дапкюнас, Мікіта Анікевіч, Ірына Жаўняровіч (Інстытут бізнесу БДУ)
- Мабільны дадатак Surdo Adapter для пераводу галасавых каманд у анімацыю мовы жэстаў. Каманда: Уладзімір Ульяніцкі, Марыя Пестрак (ФПМІ)
- Мабільны дадатак DanceTok – сімулятар TikTok. Каманда: Іван Тамашэўскі, Дзмітрый Трацякоў (ФПМІ)

Форум для прадпрымальных

«Стартап-рух каранямі сыходзіць у ВУ»

З вітальным словам да ўдзельнікаў форуму звярнуўся першы прарэктар БДУ **Дзмітрый Мядзведзеў**. Ён падзякаваў самым смелым і крэатыўным студэнтам, якія адважыліся прэзентаваць свае праекты, арганізатарам і ментарам, а таксама пажадаў плённай працы, якая прыносіць у перспектыве маральнае і матэрыяльнае задавальненне. «Стартап-рух зарэкамендаваў сябе ва ўсім свеце, а каранямі ён сыходзіць менавіта ў ВУ. Гісторыя паказвае, што ўніверсітэты заўсёды трохі абганялі свой час дзякуючы інтэлектуальнаму патэнцыялу студэнтаў і выкладчыкаў, – адзначыў Дзмітрый Мядзведзеў. – Калі раней ва ўніверсітэце развівалі адукацыю і навуку, то зусім нядаўна гаворка зайшла пра канцэпцыю 3.0, дзе адукацыйная, навуковая і прадпрымальніцкая дзейнасць – гэта адзінае цэлае. У навуковых планах большасці спецыяльнасцяў з'явіліся прадметы, звязаныя з асновамі бізнесу. Дапамагае рэалізоўваць свае прадпрымальніцкія ініцыятывы студэнтам і супрацоўнікам нашай ВУ стартап-цэнтр БДУ, у тым ліку і праз арганізацыю падобных форумаў. Яны вельмі важныя: любячы зносіны, асабліва з прафесіяналамі і аднадумцамі, ідуць на карысць».

Таксама першы прарэктар прывёў у прыклад знакамітых выпускнікоў БДУ, якія дамагліся значных поспехаў у бізнесе, хоць вучыліся на не звязаных з прадпрымальніцтвам спецыяльнасцях. «Уся краіна і ўвесь свет ведае нашага выпускніка фізфака, заснавальніка Wargaming **Віктара Кіслага**, які вучыўся на мехмаце ў БДУ. Думаю, што веды, атрыманыя ва ўніверсітэце, і характар, выхаваны бацькамі, – гэта адны з ключавых складнікаў іх паспяховага бізнесу, – падкрэсліў Дзмітрый Мядзведзеў. – Перспектыўным бізнес-напрамкам сталі IT-тэхналогіі. Напрыклад, **Сяргей Гвардзейцаў**, выпускнік ФПМІ, стварыў паспяховую ў гэтай сферы кампанію Itransition. Яе цяперашні кіраўнік **Аляксей Дземічаў** таксама вучыўся на гэтым жа факультэце і пачаў сваю кар'еру ў IT на чацвёртым курсе ў якасці распрацоўшчыка. У

Першы прарэктар БДУ Дзмітрый Мядзведзеў

ліку маладых паспяховых прадпрымальнікаў выпускнік мехмата і адзін з заснавальнікаў кампаніі Artox **Максім Міхалёў**, выпускніца гэтага ж факультэта **Вера Рашціна**, якая стала заснавальніцай кампаніі CactusSoft».

«Пры жаданні ў студэнтаў ёсць магчымасці атрымаць гранты»

Сваім досведам з удзельнікамі форуму падзяліўся кіраўнік прадстаўніцтва MTS Startup Hub у Беларусі **Антон Кулічкін**. Ён распавёў пра сістэму грантаў для стартапаў. На думку спікера, у нашай краіне гэты напрамак толькі пачынае развівацца. Таму пры правільным падыходзе і цікавых ідэях у студэнтаў ёсць вялікі патэнцыял прыцягнуць дадатковыя крыніцы фінансавання. «Пакуль у нас студэнты мала захоплены прадпрымальніцтвам. Ва ўсім свеце, наадварот, заахвочваецца такая ініцыятыва. Нашы студэнты пакуль не разумеюць, што яны з'яўляюцца носьбітамі экспертызы каштоўнасцяў свайго пакалення і могуць рабіць прадукты, якія дасведчаныя бізнесмены і прадпрымальнікі проста не разумеюць, але для гэтага патрэбная пэўная адвага і дзёрзкасць. Яе трэба падтрымліваць, – растлумачыў эксперт. – Студэнты павінны мець на ўвазе, што грантавая сістэма даволі вялікая, ёсць і асобныя напямкі па падтрымцы прадпрымальніцтва сярод моладзі. Хачу

адзначыць, што пакуль у нашай краіне яшчэ няма ўмення працаваць з грантамі, гэты напрамак у нас толькі развіваецца, таму канкурэнцыя невысокая. Студэнты пры жаданні і належнай матывацыі могуць іх атрымаць. І ёсць пазітыўныя прыклады. Варта ставіцца да грантаў толькі як да адной з магчымасцяў для адкрыцця бізнесу. Статыстыка паказвае, што ў 90% выпадкаў, калі людзі прыходзяць на інвестыцыі, тыя ім не патрэбныя. Гэта ментальная пастка. Ім патрабуюцца ў большай ступені не рэсурсы, а дазвол рабіць гэты праект з боку інвестара. Развіваць жа свой стартап можна і без вялікага капіталу, прыкладваючы крыху больш намаганняў і энергіі».

Шмат новага пра фінансавыя інструменты дзяржаўнай падтрымкі суб'ектаў малага прадпрымальніцтва распавёў намеснік начальніка аддзела арганізацыйна-прававой і кадравай работы Беларускага фонду фінансавай падтрымкі прадпрымальнікаў **Сяргей Вяракса**. У якасці спікера на форуме выступіў і генеральны партнёр інвестыцыйнага буціка ХМЕ Capital **Дзмітрый Калінін**. Сваю прэзентацыю ён прысвяціў асаблівасцям венчурнай індустрыі пры фінансаванні інавацыйных бізнесаў.

Паралельна з майстар-класамі ад знакамітых экспертаў праходзіла навучанне для адказных за стартап-рух на факультэтах. Па сутнасці, у іх асабе выступаюць выкладчыкі, якія будуць дапамагаць студэнтам прасоўваць свае курсы і дыпломныя праекты, працаваць у камандзе, рэалізоўваць іх на практыцы і зарабляць на сваіх навуковых ідэях. Загадчык кафедры шматпрацэсарных сістэм і сетак ФПМІ **Сяргей Маркаў** і старшы выкладчык **Анастасія Гусейнава** падзяліліся досведам арганізацыі хакатонаў для студэнтаў, распавялі, як працуюць з камандамі зацікаўленых у стварэнні інавацыйных распрацовак. «Развіваць праекты і стартап-рух на факультэтах у БДУ вельмі важна, таму што студэнтам (незалежна ад таго, стануць яны бізнесменамі ці не) неабходна навучыцца працаваць у камандзе над рэальнымі праектамі, а не над фармальнай задачай, ставіць правільныя мэты, чуць сваіх калегаў і партнёраў, планаваць усе этапы распрацоўкі прадукту, пачынаючы ад ідэі да рэальнага прасоўвання на рынку», – заўважыла Анастасія Гусейнава.

«Конкурсы інавацыйных праектаў – каб заявіць пра сябе інвестарам»

Пасля майстар-класаў, кавы і фірмовых пірожных самыя актыўныя ўдзельнікі форуму распачалі пітчынг сваіх ідэй на конкурсе інавацыйных праектаў. Прадстаўнікі чатырох розных факультэтаў, Інстытута бізнесу, «Унітэхпрама БДУ», навукова-даследчай лабараторыі малекулярнай генетыкі і біятэхналогіі кафедры генетыкі біялагічнага факультэта БДУ праявілі 10 унікальных распрацовак: некалькі мабільных прыкладанняў, адукацыйныя курсы, настольную гульню, біялагічныя прэпараты для раслінаводства, тэхналогію перапрацоўкі адходаў.

Ацэньвалі патэнцыял бізнес-праектаў дасведчаныя прадпрымальнікі, патэнцыйныя інвестары, маркетологі, прадстаўнікі стартап-руху ў Беларусі.

Для найлепшых праектаў арганізатары падрыхтавалі незвычайныя прызы: бясплатныя кансультацыі ад вядомых экспертаў, навучанне ў акселерацыйнай праграме «Стартап-акселератар Крок-IT», сертыфікат на 500 рублёў у крэму сімволікі «КРАМА БДУ», грашовую ўзнагароду ў выглядзе 1000 рублёў ад «Унітэхпрама БДУ».

Па словах кіраўніка стартап-цэнтра **Дзмітрыя Мікулкі**, адборы ахвотнікаў паўдзельнічаць у конкурсе праводзіліся некалькі месяцаў. Студсаюз БДУ разам са стартап-цэнтрам арганізаваў праект **Startup Space**, у рамках якога паўтара месяца праводзілася навуковая праграма для зацікаўленых у развіцці ўласнай справы. Заахвоціліся ёю 150 удзельнікаў. З іх былі сфарміраваны 11 каманд з унікальнымі ідэямі для стартапаў. У выніку чатыры каманды падрыхтавалі свае ідэі для конкурсу. Некаторыя аўтары праектаў з добра распрацаванай навуковай базай вырашылі прэзентаваць іх на форуме дзякуючы планамернай працы з выкладчыкамі на факультэтах.

«Гэта не зусім традыцыйны конкурс, да якога прывыкла акадэмічная і навуковая супольнасць. На такіх мерапрыемствах журы звычайна ацэньвае патэнцыял выхаду на рынак праектаў і ідэі каманд, што дазваляць прадаць прадстаўленую распрацоўку. Для студэнтаў падобныя конкурсы – добрая магчымасць заявіць пра

сябе патэнцыйным інвестарам. Гэта іх першыя крокі, якія дапамагаюць паказаць свой праект. А інвестыцыйная супольнасць сочыць за падобнымі мерапрыемствамі, моладзевымі стартапамі і іх развіццём, эксперты «бюруць іх на замётку». Так і зараджаюцца будучыя сур'ёзныя праекты, у тым ліку на мільён», – растлумачыў Дзмітрый Мікулка.

Найлепшым праектам, па меркаванні журы, сталі курсы палавога выхавання для бацькоў **Sex Ed**. Аўтарам ідэі стаў студэнт трэцяга курсу факультэта сацыякультурных камунікацый **Артур Корбут**. У камандзе з ім над праектам працавала яшчэ студэнтка ФМА **Аліна Самойленка**. Яны стварылі праграму з 12 заняткаў для ўсвядомленых бацькоў, падрыхтавалі для іх тэарэтычныя і практычныя заданні. Навучацца можна будзе як анлайн, так і афлайн. Удзельнікі курсаў змогуць таксама абмяркоўваць праблемныя пытанні і дзяліцца досведам у чаце падтрымкі, разлічваць на кансультацыі псіхологаў. Аўтары праекта атрымалі сертыфікат на 1000 рублёў і кансультацыю па стварэнні і фінансавым суправаджэнні юрыдычнай асобы ад Беларускага фонду фінансавай падтрымкі прадпрымальнікаў.

Артур Корбут распавёў, што ідэя для стартапа прыйшла яму пару месяцаў таму падчас гутаркі з сябрам за кубкам кавы. «Калі абмяркоўвалі розныя ідэі, зразумелі: на абшарах СНД палавое выхаванне развіта даволі слаба. Падумалі, што ёсць ніша для развіцця бізнесу. Распачалі раскрутку праекта ў кастрычніку, калі сталі ўдзельнічаць у мерапрыемствах Startup Space. Праз агульны чат знайшоў маркетолога. Цяпер пішам матэрыял для курсаў, плануем запусціць некалькі вэбінараў. У перспектыве адкрыем набор для першай тэставай групы, атрымаем зваротную сувязь і падправім усе недапрацоўкі. Пасля гэтага запішам курс на відэа і размесцім у інтэрнэце для продажу. Шмат у чым сфармуляваць правільную стратэгію развіцця праекта нам дапамог удзел у падобных мерапрыемствах. Дзякуючы зносінам з ментарамі трохі змянілі канцэпцыю. Матэрыяльны прыз укладзём у прасоўванне праекта. Для старту гэта вельмі важна», – распавёў пераможца конкурсу.

Марыя ШНА

Радзіма, мова, кніга – сінонімы слова «ЖЫЦЦЁ»

Калісьці паэзія была вельмі папулярным захапленнем у творчай інтэлігенцыі. Заслугоўваюць прызнання маладыя майстры слова і ў наш час. Нядаўна супрацоўніца Фундаментальнай бібліятэкі БДУ **Кацярыны РОУДА** стала лаўрэатам міжнароднай прэміі «Садружнасць дэбютаў» за 2019 год ад Беларусі. Яна распавяла пра сваю літаратурную дзейнасць.

– Ніколі не думала, што магла б прэтэндаваць на ўзнагароду такога ўзроўню. Да пандэміі я, як самастойна, так і з калектывам клуба аматараў мастацкага слова «КЛУМ-Ба», з задавальненнем брала ўдзел у шматлікіх творчых мерапрыемствах. Гэта прэзентацыі кніг нашай таленавітай моладзі, а таксама ўласных, у бібліятэках, дзіцячых садках, школах, каледжах і ВУНУ Беларусі. Неаднаразова становілася лаўрэатам рэспубліканскіх і міжнародных літаратурных конкурсаў.

У маі 2019 я мела шчасце прэзентаваць сваю новую кнігу паэзіі «Паэтычныя Карункі». Папулярны аўтарскую творчасць праз чытанне аўтарскіх вершаў і перакладаў твораў паэтаў Сярэбранага веку на беларускую мову. З цеплынёй стаўлюся да аўдыторыі рознага ўзросту. Але асабліва кранае шчырасць і непасрэднасць дзетак і людзей пажылога ўзросту.

– **Гэта Ваша актыўнасць як асобы ці паэткі? Як бы Вы ахарактарызавалі сваё імкненне?**

– Творчая актыўнасць – гэта шчырае імкненне майёй душы дзяліцца сваімі разважаннямі, пачуццямі, ідэямі, гэта жаданне несці ў свет аўтарскую думку з дапамогай прыгожага мастацкага слова, цёплых творчых сустрэч. Яно ажыццяўляецца і праз рэалізацыю і падтрымку ўсемагчымых актуальных літаратурных і сацыяльных праектаў. Калі мяне штосьці сапраўды кранае, я, як мінімум, ствараю (або спрабую стварыць)

новы верш. А ў наш час пульсуюць столькі тэм і падзей, якія немагчыма пакінуць без увагі... Столькі людзей, якім патрэбная шчырасць, падтрымка, ці проста аддушныя.

– **Каштоўнасці сям’і, шлюбу і кахання ярка прасочваюцца ў Вашым жыцці і творчасці. Распавядзіце пра сваю сям’ю.**

– Менавіта ў сям’і ў кожным з нас нараджаецца не проста чалавек, а непаўторная асоба са сваім светаўспрыманням, гісторыяй, талентамі і жыццёвым шляхам. Я лічу, што толькі чалавек, які сапраўды шчаслівы ў сваёй сям’і, здольны здабыць тое самае непаўторнае шчасце і ў творчасці. Можна быць неверагодна таленавітым аўтарам, пераўзыхаўшым аратарам, паспяховым літаратарам, але дзеля чаго ўсё тое, калі чалавек пры гэтым глыбока самотны, пакрыўджаны і па вечарах вяртаецца ў пустую кватэру? Навошта ўсе дыпламы, узнагароды і прэміі, калі няма з кім падзяліць радасць ці часам і няўдачу? Мне здаецца, адказ відавочны. Адзінае, пра што я сапраўды мару больш за ўсё на свеце, гэта МІР... Суладдзе ў сэрцах, сем’ях, калектывах, у гарадах і краінах. Я ўпэўненая, што шчасце, здароўе і любоў нашых блізкіх – гэта самае лепшае і каштоўнае, чым можа ўзнагародзіць чалавека Усявышні. Менавіта там, дзе ёсць давер, падтрымка, адказнасць і клопат, зараджаюцца і развіваюцца таленты, здольныя пакінуць свой непаўторны след у розных сферах. Схлушу, калі скажу, што зусім не

мару стаць моцным паэтам, з годным багажом публікацыі, кніг, сустрэч... Гэта ўсё мяне напаўняе духоўна, матывуе да самаразвіцця, раскрывае. Але значна важней для мяне бачыць шчасце ў вачах маіх дзяцей, адчуваць абдымкі мужа, заўважаць цёплыя ўсмішкі бацькоў, падтрымку братаў. Крыніца майго натхнення знаходзіцца ў душах тых незаменных людзей, якія сваёй верай, праўдай і асабістым прыкладам дапамагаюць мне становіцца больш моцнай і, няхай і невялікімі, але досыць упэўненымі крокамі, рухацца наперад, насустрач новым марам і здзяйснен-

ням. Гэтыя душы дапамагаюць жыць, тварыць і радавацца нават тады, калі сэрцы нашых зямных анёлаў перастаюць біцца назаўжды. Іх любоў і малітва не паміраюць. Ніколі.

– **Ваша творчая гісторыя звязана з «КЛУМБАй» і Фундаментальнай бібліятэкай БДУ. Чым Вы ў іх займаецеся?**

– Значная частка мерапрыемстваў і сустрэч была рэалізавана разам з сябрамі-клумбаўцамі, пра здольнасці якіх я магу гаварыць амаль бясконца. Клумбаўцы – гэта таленавітыя маладыя паэты і празаікі з БДУ, якія на працягу шасці

гадоў апантана і плённа шчыруюць на творчай ніве беларускай літаратуры. Выдадзена 15 аўтарскіх кніг, пастаўлена 6 паэтычных спектакляў на ўласных вершы, а таксама на вершы ўлюбёных аўтараў. Дзякуючы падтрымцы адміністрацыі ФБ БДУ і нашага неверагоднага куратара **Ірыны Шкіронак**, разам са студактывам на розных факультэтах універсітэта мы правялі шэраг віктарын «Размаўляй па-беларуску», літаратурную вечарыну «Лістапад па-беларуску», падрыхтавалі калектыўны зборнік «Пад ветразем натхнення», здзейснілі некалькі незабыўных падарожжаў па знакавых мясцінах нашай краіны.

Праца на міжнароднай кніжнай выставе-кірмашы, паэтычны аўтобус, Еўразійскі міжнародны фестываль культур, паэтычны форум, сумесныя імпрэзы са знакамітымі паэтамі і пісьменнікамі Беларусі... Усё гэта было і, спадзяюся, будзе надалей неад’емнай часткай майго жыцця, у якім словы «радзіма», «мова», «кніга» – сінонімы слова «жыццё».

– **Літаратурная і паэтычная супольнасць ва ўніверсітэце – якая яна? Ці можна сказаць, што БДУ багаты на таленавітых пісьменнікаў, паэтаў, крытыкаў?**

– Я не лічу сябе выбітным экспертам па літаратурных аб’яднаннях, але на прыкладзе таго, з чым на працягу апошніх шасці гадоў шчыльна звязана маё сэрца, магу сказаць: ёсць вялікае багацце ў тым, што ў нашым універсітэце навучаецца столькі таленавітай моладзі, здольнай ствараць, папулярнызаваць, годна несці ў свет прыгожае мастацкае слова. Шчасце, што ёсць адпаведныя пляцоўкі, неабыхавыя людзі і прыклад тых выбітных, неверагодна таленавітых літаратараў, якія ў розныя гады былі студэнтамі і выпускнікамі БДУ. Няхай жа так будзе і надалей!

Гутарыла
Надзея МАРХЕЛЬ

ПАМЯЦІ НАВУКОЎЦА

Патрыярх беларускай сацыялогіі

10 лістапада 2020 года скончыў свой жыццёвы шлях патрыярх беларускай сацыялогіі, заслужаны работнік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта **Георгій ДАВІДЗЮК**.

Ён сышоў ад нас на 98-м годзе жыцця. Годна прайшоўшы выпрабаванні ваеннага ліхалецця, у няпоўныя дваццаць гадоў – камандзір роты партызанскага атрада. Ваяваў адчайна і адважна, быў тройчы паранены. Пасля вайны вучоба і праца, скончыў Акадэмію грамадскіх навук, абараніў кандыдацкую дысертацыю, працаваў у Інстытуце філасофіі і права АН БССР. У 1969 г. Г. П. Давідзюк абараніў доктарскую дысертацыю па філасофскіх навуках, з 1970 г. – прафесар.

У канцы 1972 года рэктар БДУ прафесар У. М. Сікорскі запрасіў прафесара Г. П. Давідзюка кіраваць кафедрай філасофіі гуманітарных факультэтаў. Тут Георгій Пятровіч

стварыў сектар прыкладной сацыялогіі, арганізаваў сістэму сацыялагічных даследаванняў на прадпрыемствах краіны, пачаў падрыхтоўку кадрў вышэйшай навуковай кваліфікацыі, кіраваў Праблемнай навукова-даследчай лабараторыяй сацыялагічных даследаванняў, якая стала пасля шырока вядомай у краіне і далёка за яе межамі.

Георгій Пятровіч патрапіў у першы прызыў сацыёлагаў. У 1960-я гады яшчэ многіх кіраўнікоў трэба было пераконваць у важнасці гэтай навукі, даказваць сваю правату, часам ставячы на кон свой аўтарытэт і высокае службовае становішча. Але ён ішоў на ўсё, без усякіх ва-

ганняў. Тут трэба было ведаць прафесара! Беларускім сацыёлагам моцна пашанцавала, што за адраджэнне сацыялогіі ўзяўся Георгій Пятровіч. Ён годна выканаў сваю місію – стварыў беларускую сацыялагічную школу. Яго высокі навуковы аўтарытэт у грамадстве быў заснаваны на прафесіяналізме, прынцыповасці і адказнасці. Ён на роўных гаварыў са службоўцамі ў любых, нават самых высокіх, кабінетах. І заўсёды дамагаўся свайго. Такая была эпоха, і такія былі людзі. Інакш сацыялогія сама па сабе ніколі б у нас не прыжылася і не заняла сёння такое высокае становішча ў беларускай навуцы.

Па ініцыятыве прафесара Г. П. Давідзюка было створана Беларускае аддзяленне Савецкай сацыялагічнай асацыяцыі, якое Георгій Пятровіч узначальваў доўгія гады, ён – аўтар першых падручнікаў па прыкладной сацыялогіі, пад яго рэдакцыяй выйшаў першы ў СССР «Слоўнік прыкладной сацыялогіі». Ён актыўна ўдзельнічаў у развіцці сацыялагічнай адукацыі, адкрыцці першага ў краіне сацыялагічнага аддзялення, кафедры сацыялогіі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Прафесар Г. П. Давідзюк вывеў беларускую сацыялогію на міжнародны ўзровень. Сваім прыкладам ён паказаў важнасць развіцця навуковага супрацоўніцтва з іншымі краінамі, неабходнасць абмену вопытам, эфектыўнасць сумесных даследаванняў і выданняў калектыўных манаграфій. Многім сёння паспяховым даследчыкам ён адкрыў дарогу ў вялікую навуку, усяляк падтрымліваў іх імкненне да дасягнення міжнароднага прызнання.

Характар Г. П. Давідзюка адпавядаў эпосе: строгі, але справядлівы. Георгій Пятровіч заўсёды

выказваў выключна асцярожнае стаўленне да людзей, іх здаровых амбіцый і запатрабаванняў. Вучні, якія ўжо даўно пасталелі і сталі знымымі аўтарытэтамі, заўсёды добрым словам успамінаюць свайго настаўніка і атмасферу сумеснай працы. Іх шмат, а калі лічыць з вучнямі вучняў, то гэта і ёсць практычна ўся беларуская сацыялогія.

Георгій Пятровіч усё жыццё працаваў на роднай беларускай зямлі, любіў сваю невялікую, заўсёды дагледжаную загарадную дачу. А калі выйшаў на пенсію, пераехаў са сталіцы ў старадаўні беларускі горад Заслаўе. Гаварыў на розных мовах, апошні час – больш на роднай, беларускай. Заўсёды падцягнуты, як з іголачкі апануты, ён з задавальненнем насіў нацыянальнае адзенне.

Сёння мы развітваемся з класікам сацыялагічнай навукі, стваральнікам беларускай сацыялагічнай школы, нашым настаўнікам. Мы будзем памятаць...

Аляксандр ДАНИЛАЎ,
член-карэспандэнт НАН
Беларусі

Найлепшы антыкрызісны план для аграсядзібы ад БДУ

Вывесці рэальную аграсядзібу ў беларускай глыбінцы з крызісу і распрацаваць план па павелічэнні прыбытку – з такімі задачамі на выдатна справіліся студэнткі БДУ, якія перамаглі ў рэспубліканскім конкурсе «Кейс-чэмпіянат «Агра 2.0»». У ім удзельнічала 131 зборная з 22 ВУНУ краіны. Чацвёртакурсніцы сацыякультурных камунікацый распавялі пра тое, які досвед змаглі атрымаць і як дамагліся поспеху.

«Дапамог досвед, які атрымалі ва ўніверсітэце і за яго межамі»

– Дапамог у працы над праектам і досвед, атрыманы ва ўніверсітэце. На занятках сустракаліся заданні, дзе трэба было нестандартна падыходзіць да праблемы, знайсці арыгінальнае рашэнне, таму тут пытанняў не было. Што да рэалізацыі і маркетынгу, то тут дапамаглі заняткі ў капітана нашай каманды і выкладчыка Алены Канстанцінаўны Сяльчонак. Карысным стаў практычны досвед па-за ўніверсітэтам: валанцёрства, курсы, канферэнцыі, праца ў сферы PR, Product-менеджменту – і пастаянная прага да ведаў і чагосьці новага, – падзялілася Крысціна Вярэніч.

Пераможцаў конкурсу ўзнагародзілі дыпламамі і грашовымі прызамі на 2000 рублёў, падарункамі ад банка і ўладальнікаў аграсядзібаў. Студэнтам-пераможцам і ўладальнікам другога і трэцяга месцаў было прапанавана працаўладкаванне пасля ўніверсітэта ў ААТ «Белаграпрамбанк».

– Вялікая ўзнагарода для нас – гэта досвед. Мы ўпершыню паспрабавалі працаваць у камандзе над сур'ёзным праектам, навучыліся лічыць прыбыткі і выдаткі, што гуманітарным часам рабіць цяжкавата – адзначыла Анастасія Якавец. Навучыліся ставіць рэальныя мэты і адмаўляцца ад нездзяйсняльных ідэй, змяняць курс у залежнасці ад акалічнасцяў. Ну і пазнаёміліся са сферай турызму і прасоўвання аграсядзібаў. Частку матэрыяльнага прыза мы ахвяравалі на дабрачыннасць. У банку нам прапанавалі далейшае супрацоўніцтва. Гэта, вядома, прыемна, але пакуль хочам паспрабаваць сябе ў іншых сферах.

Марыя ШНА

«Праект рабілі так, як адчувалі»

– У інтэрнэце даведлася пра гэты конкурс і прапанавала дзяўчатам, а яны адразу ж падтрымалі. Паставілі для сябе мэту – максімальна набрацца досведу, таму што ва ўніверсітэце нячаста атрымліваецца папрацаваць з рэальнымі праектамі, – распавяла Крысціна Вярэніч.

Уладальнікі аграсядзібаў высылалі кейсы ў банк, пасля чаго іх падавалі камандам. «Іх было вельмі шмат розных відаў, нам, напрыклад, дасталася даследаванне і прасоўванне сядзібы «Альхова» (Ваўкавыскі раён Гродзенскай вобласці) і яе турпрадуктаў, а таксама распрацоўка лагатыпа і сувенірнай прадукцыі. Кейс-рашэнне павінна было адпавядаць не толькі заданню, але і крытэрыям, высланым арганізатарамі. Конкурс

праходзіў у два этапы, на першы мы павінны былі прадставіць нашу працу ў выглядзе прэзентацыі, а на другі – у фармаце відэароліка», – распавяла Надзея Вербяльчук.

Журы звала на навукова-тэарэтычны ўзровень, арыгінальнасць кейс-рашэння, наяўнасць уласных поглядаў на праблему, плана і каштарыса на рэалізацыю мерапрыемстваў, а таксама іх эфектыўнасць і іншыя крытэрыі.

«Праект рабілі так, як адчувалі, прымяняючы ўласны напрацаваны досвед. Уяўлялі, што гэта наш бізнес і цяжкасці. Мяркую, што наш праект стаў больш паспяховым за іншыя, таму што мы скрупулёзна падыходзілі да праблемы, пачалі з яе аналізу, працавалі не з ідэямі, а з фактамі. Мы не пайшлі па такім шляху, калі праводзіцца разлік кошту ўкаранення ідэй, а пад гэту суму знаходзіцца прыдатны крэ-

дыт. Мы разлічылі прыбытак сядзібы, зрабілі выснову, што яна стратная, бюджэт для працы нулявы, а працаваць з такімі зыходнымі данымі праблематычна», – каментуе Крысціна Вярэніч.

– Метадам «таемнага пакупніка» прааналізавалі прапановы канкурэнтаў у рэгіёнах. Правялі галасаванне і параўналі на аснове адказаў рэспандэнтаў якасць паслуг, якія прадстаўляюцца ў «Альхове» і суседніх аграсядзібах. У сацыяльных сетках знайшлі гаспадару. Камунікавалі з ім і як «таемныя пакупнікі», і як удзельніцы конкурсу.

Выслалі яму анкету з пытаннямі, кантактавалі праз Zoom. Ён распавёў нам, што ніякіх укладанняў у сядзібу рабіць не можа, паколькі плаціць крэдыт, таму сродкаў няма. Зыходзячы з гэтага, прыйшлося прадумляць пакрокава мерапрыемствы, якія не патрабавалі

лішніх выдаткаў, затое прыносілі прыбытак, які, паводле нашага плана, часткова можна было выкарыстоўваць на пагашэнне абавязкаў, часткова ўкладваць у правядзенне новых антыкрызісных мерапрыемстваў. Так, за год у тэорыі сядзіба магла б не толькі наблізіцца да кропкі бясплатнасці, але і павялічыць прыбытак прыкладна ў тры разы, – тлумачыць Надзея Вербяльчук.

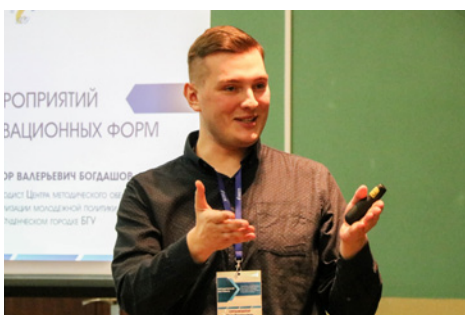
Каманда распрацавала ідэю пазіцыянавання аграсядзібы, прадумала, як абнавіць меню, арганізаваць пляцоўкі для вячэляў у нацыянальным стылі, фотасесій, прагулак на роварах, спатканняў у адрыве. Каб «Альхова» стала папулярным сярод турыстаў месцам, дзяўчаты прадумалі канцэпцыю нацыянальнага «Бульба-Фэсту» з рознымі зонамі для дзяцей і дарослых і забаўкамі з бульбай.

Панарама комплексу «Студэнцкая вёска»

Метадычны фэст «Арганізацыя выхаваўчай і ідэалагічнай працы на базе інтэрнатаў БДУ. Панарама вопыту працы жылога комплексу «Студэнцкая вёска»» адбыўся 3 снежня ў інтэрнаце № 4.

Арганізатарамі фэсту выступілі адміністрацыя Маскоўскага раёна Мінска і Студэнцкі гарадок БДУ. Педагагічныя работнікі абмяркоўвалі інавацыйныя формы правядзення мерапрыемстваў.

Пераступіўшы парог чацвёртага інтэрната, прадстаўнікі падкалектываў ужо ў холе змаглі пазнаёміцца з выставай педагагічнага майстэрства «Выхаваўчая работа ў інтэрнатах студэнцкага гарадка», на якой былі прадстаўлены вынікі працы і дасягненні калектыву Студэнцкага гарадка БДУ за апошнія 2 гады. Кожны ахвочы змог ацаніць папкі-пераможцы конкурсу «Найлепшы інтэрнат Маскоўскага раёна Мінска» 2019–2020 годаў, партфоліа ўдзельнікаў конкурсу «Студэнцкі лідар года–2020» і шматлікае іншае. Таксама перад пачаткам фэсту ўдзельнікам прапанавалі паглядзець відэаролікі, прысвечаныя арганізацыі выхаваўчай работы ў інтэрнатах БДУ.

Начальнік упраўлення ідэалагічнай работы, культуры і па справах моладзі А. М. Казакевіч, прарэктар па выхаваўчай рабоце і сацыяльных пытаннях І. І. Янушэвіч, намеснік начальніка па выхаваўчай рабоце Студэнцкага гарадка БДУ Р. В. Пасрэднік звярнулі ўвагу слухачоў на актуальнасць праблемы наладжвання працэсу выхаваўчай работы ва ўмовах сацыяльнага дыстанцыявання.

На тэматычных секцыях спікеры падрабязна разгледзелі вялікую колькасць разнастайных тэм, падрыхтавалі прэзентацыі і адказалі на шматлікія пытанні гледачоў.

Адкрыла фэст секцыя «Псіхаэмацыйныя асаблівасці студэнтаў ва ўмовах сацыяльнага дыстанцыявання». Начальнік Псіхалагічнай службы БДУ Р. П. Папок распавёў, як спраўляцца з псіхалагічнымі нагрузкамі і як па змене паводзін студэнтаў даведацца,

што яны схільныя да стрэсу. Далей Р. В. Пасрэднік на прыкладах усіх знаёмых мастацкіх твораў у прастай форме растлумачыў, што ж такое «Тэорыя пакаленняў» і ў чым асаблівасці прадстаўнікоў кожнага з пакаленняў: X, Y, Z.

Дарэчы, падчас метадычнага фэсту выконваліся ўсе меры прафілактыкі вірусных інфекцый: захоўвалася сацыяльная дыстанцыя, усе ўдзельнікі былі ў масках, мелі ў вольным доступе антысептык, а таксама праводзілася праветыванне памяшкання.

У другім блоку секцыі, падрыхтаваных метадыстамі студгарадка БДУ, спікеры на прыкладах сваёй працы паказалі, як важна крочыць у нагу з часам і прымяняць інавацыйныя падыходы ў рабоце педагогаў. Тры секцыі лагічна дапоўнілі адна адну і далі ўдзельнікам семінара магчымасць прасачыць этапы арганізацыі выхаваўчай работы ў інтэрнаце: ад мэты да яе рэалізацыі ў любых умовах.

Так, на секцыі «Выкарыстанне сацыяльных сетак у якасці інструмента рэалізацыі выхаваўчай работы ва ўмовах студэнцкага інтэрната» ўдзельнікі на чале з спікерам Н. С. Уласеўскай абмяняліся досведам выкарыстання розных інфармацыйных рэсурсаў для зносінаў са студэнтамі і зразумелі важнасць выкарыстання сацыяльных сетак у выхаваўчай рабоце.

Спікер В. В. Горгун на секцыі «Інтэрактыўныя формы працы як неабходны элемент выхаваўчага працэсу ў інтэрнаце» прапанаваў прысутным стаць удзельнікамі форум-спектакля, задачай якога быў аналіз зносінаў выхавальніка са студэнтам і пошук правільных шляхоў пазбягання/рашэння канфліктнай сітуацыі.

На апошняй тэматычнай секцыі «Адаптацыя мерапрыемстваў пасродкам інавацыйных формаў» спікер Я. В. Багдашоў дэталёва распавёў і разабраў шлях пераўтварэння традыцыйнага мерапрыемства Студэнцкага гарадка БДУ «Міс Вясна» (у параўнанні 2017 і 2020 гадоў), а таксама паказаў, як эпідэмія каранавіруса паўплывала на канцэпцыю і фармат мерапрыемства.

Яшчэ адной важнай часткай мерапрыемства стаў круглы стол, на якім усе ўдзельнікі выказалі сваё меркаванне па секцыях, па актуальных пытаннях і абмяняліся досведам. На закрыцці фэсту ўсім уручылі сертыфікаты і флэшкі з матэрыяламі семінара і дадатковай літаратурай.

Гэты фэст даў шмат плёну педагагічным работнікам студэнцкіх інтэрнатаў Маскоўскага раёна. Па пакінутых водгуках можна сцвярджаць, што мерапрыемства было карысным, падарыла новыя веды і натхніла на далейшую працу!

Арсеній БАРСУКОЎ

Дамагчыся прагрэсу ў англійскай мове можна, прытрымліваючыся двух правіл: першае – не саромеючыся, гаварыць па-англійску; другое – палюбіць яе. Менавіта гэтыя правілы выконваюць студэнты факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі.

На першы погляд, спецыялізацыя нашага факультэта чыста тэхнічная, аднак кожны студэнт ведае, што яго паспяховая будучыня ў сферы інфармацыйных тэхналогій шмат у чым залежыць ад валодання замежнай мовай. Менавіта таму многія студэнты з задавальненнем займаюцца разнастайнымі творчымі праектамі па англійскай мове. За плячыма студэнтаў ФПМІ мноства міжуніверсітэцкіх і міжнародных конкурсаў. Нашы студэнты з'яўляюцца годнымі супернікамі не толькі тэхнічным факультэтам, але і гуманітарным. Мы з кожным годам прымаем усё больш актыўны ўдзел у конкурсах і праектах, звязаных з англійскай мовай.

Кожны студэнт задзейнічаны ў студэнцкіх праектах

У лютым 2019 г. быў заснаваны Science English Club at the Faculty of Applied Mathematics and Computer Science з гаваркім слоганам «Let's speak English!». Яго заснавальнікамі сталі старшыя выкладчыкі Т. В. Сітнікава і С. К. Відзішава. Студэнты ахвотна далучаюцца да клуба і ўдасканальваюць свае прафесійныя і асабістыя якасці, у чым ім дапамагаюць навуковыя кіраўнікі. Апрача ўдзелу ў разнастайных конкурсах і праектах, нашы навучэнцы таксама ажыццяўляюць падрыхтоўку студэнтаў да розных мерапрыемстваў.

У 2016 г. праходзіў «І Міжуніверсітэцкі конкурс перакладчыкаў», на якім першакурснікі ФПМІ занялі першае месца. Яны падрыхтавалі візітоўку каманды і лепш за ўсіх адолелі лексіка-граматычны тэст, паслядоўны пераклад і творчы пераклад верша.

У 2017 г. студэнты ФПМІ прадэманстравалі высокі ўзровень моўнай падрыхтоўкі ў міжнародным конкурсе студэнцкіх праектаў. Дыпламам ІІІ ступені быў ганараваны групова праект на англійскай мове «Што мы ведаем пра ІТ-індустрыю», які падрыхтавалі студэнты 1 курса **Дзяніс Бялоў, Антон Клімовіч, Дзяніс Мірошкін**. У той жа час дыпламам І ступені ў індывідуальным праекце «Моўная карціна еўрапейскай матэматыкі (з Сярэднявечча да нашых часоў)» на англійскай мове была ўзнагароджана студэнтка ФПМІ **Юлія Емельяновіч**.

У тым жа годзе на базе МІПСА адбыўся чарговы міжуніверсітэцкі конкурс перакладчыкаў, дзе каманда The IT Crowd, прадстаўленая студэнтамі 1 і 2 курсаў нашага факультэта, заняла ІІІ месца.

Х Міжнародны конкурс студэнцкіх праектных прац на замежных мовах праходзіў на базе МІПСА ў 2018 г. ФПМІ прадстаўлялі студэнты першага курса **Яна Васілеўская, Наталля Гаршунова, Арцём Канашчанка**, якія прэзентавалі праект «Languages like our Hats: Keep their Secrets in Colourful Sets», прадэманстравалішы не толькі выдатныя веды ў галіне англійскай мовы, але і агульную эрудыцыю і кемлівасць, і былі ганараваны дыплама І ступені.

Science English Club на ФПМІ

Таццяна Сітнікава

Святлана Відзішава

Злата Мірас

У сакавіку 2019 г. праходзіў ХІ Міжнародны конкурс студэнцкіх праектных прац на замежных мовах. Дыпламам ІІІ ступені на конкурсе быў ўзнагароджаны групова праект на англійскай мове «A Dancing Language is a Key to the Nation», які прадставілі студэнты 1 курса ФПМІ **Вольга Красоўская, Глеб Красільнікаў, Валерыя Гамеза**.

Амаль кожны студэнт задзейнічаны ў студэнцкіх праектах – гэта сур'ёзная даследчая работа, якая патрабуе знаходлівасці і творчага падыходу, а таксама ўмення працаваць у камандзе.

Стварэнне трывалай моўнай базы

Работа над студэнцкімі праектамі характарызуецца адначасовым выкарыстаннем тэхналогій праектнай дзейнасці і інтэрактыўнай платформы Google Classroom, выкананнем студэнтамі шэрагу заданняў як з'яўшчыхся, так і пошукава-даследчага тыпу. Прымяненне дадзеных сродкаў навучання накіравана на развіццё ў студэнтаў самастойнасці, здольнасці да самаарганізацыі і аналітычнай дзейнасці і стварэнне трывалай моўнай базы.

Студэнты з натхненнем распачынаюць працу над праектамі,

знаходзячыся ў пастаянным пошуку новых, цікавых і асобна значных ведаў. Выконваючы праекты, навучэнцы набываюць досвед распрацоўкі, рэалізацыі і выкарыстання на практыцы ўласных ідэй. Давайце азнаёмімся з некалькімі прыкладамі.

У маі 2019 г. на ФПМІ быў праведзены конкурс праектных прац з выкарыстаннем тэхналогій з'яўшчыхся навучання на тэму «Do you know Belarus as we do? Will you travel with us?». Студэнты прадэманстравалі створаныя імі адукацыйныя прадукты: відэаінтэрв'ю, прэзентацыі ў Power Point, брашуры, буклеты з маршрутам і картай па значных месцах Беларусі.

У 2020 г. студэнты першага курса бралі ўдзел у вэб-квесеце «OVERSEA(s) UNIVERSITIES». Яны падзяліліся на каманды і малымі групамі працавалі над вывучэннем і параўнаннем вышэйшай адукацыі ў розных краінах свету. Кожная каманда прадставіла сваё бачанне адукацыі ў Беларусі і за мяжой, папярэдне вывучышы інфармацыю пра найбольш папулярныя ўніверсітэты свету, а таксама падзялілася асабістым досведам навучання на факультэце прыкладной матэматыкі і інфарматыкі.

У гэтым жа годзе праводзілася навукова-практычная анлайн-кан-

ферэнцыя на англійскай мове «Ecological Hazards of the Planet».

У катэгорыі «Індывідуальныя праекты» першае месца атрымаў праект **Марыі Малафеевай** «Ecological Problems of Modern Society». Другое месца падзялілі праекты «Ecological Hazards of the Planet Today» **Дар'і Далжэнкавай** і «Dead Zones» **Андрэя Нікіціча**. Тройку фіналістаў завяршаюць праекты «Ecological Problems» **Аляксандра Літвіновіча** і «Wildfires» **Юліі Ігнатюк**.

У катэгорыі «Групавыя праекты» месцы былі размеркаваны наступным чынам: І месца падзялілі праект студэнтаў 5 групы «The global Garbage Crisis: no Time to Waste» і праект студэнтаў 9 групы «Food Waste». ІІ месца было прысвоена студэнтам 14 групы з праектам «Ecology News Around the World» і праекту 3 групы «Environmental Protection».

ІІІ месца атрымалі студэнты 6 групы з праектам «Healthcare Systems: Pluses and Minuses of Today's Medicine» і сумесны праект «Fashion and Trends in Ecology» студэнтаў 1, 6 і 13 груп.

На шляху ў навуку

Студэнты ФПМІ таксама прымаюць актыўны ўдзел у даследчай працы.

У 2017 і 2019 гадах нашы магістранты ўдзельнічалі ў міжуніверсітэцкім конкурсе навуковых прэзентацый «Three Minute Thesis (3MT) Conference».

У чэрвені 2019 г. на ФПМІ быў праведзены круглы стол-сустрэча з выпускніком ФПМІ **Аляксеем Рыжыкавым** на тэму «My Career». Таксама праводзіўся семінар з прэзентацыяй студэнтамі навуковых дакладаў/праектаў па тэме «Найноўшыя адкрыцці ў галіне матэматыкі». І, вядома, нельга не згадаць міжуніверсітэцкую кааперацыю пры падрыхтоўцы і выкананні навуковых, навукова-тэхнічных і інавацыйных праектаў.

У сакавіку–красавіку 2020 года вялася падрыхтоўка студэнтаў да ўдзелу ў міжуніверсітэцкай студэнцкай алімпіядзе па дзелавой англійскай мове БДЭУ. Першы завочны этап годна прайшлі 12 студэнтаў, пяць з якіх трапілі ў другі этап.

У 2020 годзе студэнты з энтузіязмам рыхтаваліся да сустрэчы з брытанскім пісьменнікам **Найджэлам Робертсам**. У прадчуванні надзвычай цікавай размовы з таленавітым замежным пісьменнікам студэнты вывучалі яго працы, што адлюстроўвалася ў іх наступных з'яўшчыхся заданнях, звязаных з Беларуссю. На жаль, сустрэча не адбылася ў сувязі з эпідэміялагічнай сітуацыяй у свеце.

Увесну 2020 года праходзіла падрыхтоўка студэнтаў да ўдзелу ў IX Рэспубліканскай студэнцкай навукова-практычнай канферэнцыі «Лінгвістычныя і сацыякультурныя аспекты замежнай мовы» (19 мая). У канферэнцыі прынялі ўдзел: 1) **Даніла Елісееў** з дакладам на тэму «Моўная карціна геймераў»; 2) **Вера Голикава** з дакладам на тэму «Сучасныя тэхналогіі і метадыкі навучання замежным мовам на прыкладзе вэб-квеста».

Англійскай мове на ФПМІ стане больш

Студэнтка 1 курса **Злата Мірас**: «У нас з'явілася магчымасць стаць часткай English FAMCS' Club, і мы лічым гэта незаменным досведам у студэнцкім жыцці кожнага з нас. Штогод павялічваецца колькасць студэнтаў, якія далучыліся да English FAMCS' Club, зацікаўленых у вывучэнні англійскай мовы, атрымання новага вопыту і ўдзелу ў конкурсах і алімпіядзе. ФПМІ плануе павялічыць колькасць мерапрыемстваў, звязаных з англійскай мовай. Мы ўпэўнены ў тым, што студэнтам будзе прэпанавана яшчэ больш праектаў, у якіх кожны зможа пераняць штоосьці неабходнае яму асабіста і факультэту ў цэлым. Удзельнікі клуба накіраваны на заваяванне новых вяршыняў у індывідуальных і групавых праектах, у чым нам заўсёды аказваюць каласальную падтрымку нашы старшыя выкладчыкі».

Будучыня стаіць на інавацыйных тэхналогіях і навуковых адкрыццях. Безумоўна, англійская мова – гэта лінгва франка для навукі, тэхналогіі і бізнесу. Яна выкарыстоўваецца ва ўсіх сферах. Гэта першая сярод замежных моў на планеце Зямля. Нашы студэнты як ніхто іншы разумеюць, наколькі важна быць у курсе ўсіх інавацыйных тэхналогій, а значыць, мець доступ да першакрыніц, што немагчыма без ведаў англійскай мовы. Мы ідзём у нагу з часам, і англійская мова вядзе нас да поспеху ва ўсіх сферах нашага жыцця.

Старшыя выкладчыкі
Таццяна СІТНІКАВА,
Святлана ВІДЗІШАВА

Дзве прэм'еры «На балконе»

У рамках XVII Міжнароднага фесту студэнцкіх і моладзевых тэатраў «Тэатральны куфар» студэнцкі тэатр «На балконе» паказаў прэм'еру спектакля «Баладына». Пастановка прайшла ў арт-просторы «ОК16».

«Баладына» была пастаўлена па аднайменнай п'есе польскага драматурга Юльюша Славацкага. Яна апавядае пра дзяўчыну, што ў пагоні за ўдалым замужжам забіла ўласную сястру за гарлач маліны. Замуж Баладына выйшла, але пачуццё віны не пакінула яе да самага канца.

Увесь спектакль глядачы назіралі, як перапляталіся лёсы персанажаў, а галоўная гераіня пакідала за сабой усё больш загубленых жыццяў. Рэжысёру ўдалося паказаць, як можа змяняцца чалавечая сутнасць у горшы бок.

Як самы яркі прыём пастановкі можна вылучыць гульню на кантрастах. Так, адна з ключавых і эмацыйна цяжкіх сцэн, суд Баладыны, выбудавана іранічна. Менавіта ў гэтай сцэне гераіня сустрэлася з усімі, каго загубіла. Акцёры знарок хутка і неразборліва чыталі тэкст наўпрост з ліста, прапускаючы словы і сказы, быццам бы гэта сцэна зусім няважная. Якраз кантраст таго, што адбывалася на сцэне, і ўсведамлення глядачамі ўсёй драматычнасці моманту здзіўляў.

Прытым самі акцёры адзначаюць, што гэта не столькі псіхалагічны тэатр, колькі адлюстраванне рэчаіснасці праз казачныя вобразы. Ён успрымаецца больш як гульня.

Асобна можна вылучыць сцэнаграфію. Яшчэ да пачатку спектакля на падлозе перад сцэнай можна было ўбачыць раскладзены рэквізіт і элементы вобразаў. Хлеб, вянкi, мячы, прадзівы. Усё паступова выкарыстоўвалася акцёрамі і знікала са сцэны. Трэба сказаць, што гэта было выдатным рэжысёрскім ходам. Акцёры ператвараліся ў сваіх персанажаў не дзесьці за кулісамі, а адразу на вачах глядачоў, дадаючы ў аповед пэўную плаўнасць і сімвалізм.

Празрыстая блакітная куліса ж служыла дзвярыма паміж казачным светам каралевы Гапланы і светам людзей, на які яна ўплывала. Пры гэтым нельга сказаць, што тыя светлы знаходзіліся асобна. На працягу ўсяго спектакля яны былі непарыўна звязаны і ўплывалі адзін на аднаго.

Глядачы таксама адзначылі выдатныя акапэльныя песні, якімі акцёры суправаджалі аповед. А сумесная праца святла і гуку з лёгкасцю пераносіла з адной сцэны ў іншую.

Працаваць над пастановкай тэатр пачаў толькі ў верасні. У наш час паставіць спектакль не проста. Таму мы вырашылі даведацца, як праходзілі рэпетыцыі. Пра гэта распавёў акцёр тэатра **Аляксей Любчанка**:

«Мы стараліся захоўваць усе эпідэміялагічныя нормы ўнутры калектыву, але, зразумела, мы не маглі пастаянна рэпэціраваць у масках. Тут кожны браў на сябе персанажную адказнасць».

«Баладына» атрымала ад глядачоў самую пахвальную водгукі. Усюды чуліся абмеркаванні выдатнай акцёрскай ігры, моцнага пасылу і цікавых рэжысёрскіх хадзоў.

Свой погляд таксама выказаў начальнік упраўлення па справах культуры БДУ **Уладзімір Макаравіч**:

«Больш за ўсё захапіла беларуская мова, цудоўная. Аж раўчуком цякла. Мне масавыя сцэны спадабаліся. Вельмі хораша. **Андрэй Віктаравіч Саўчанка** – прафесійны рэжысёр, і ён прафесійна ўсё выбудоўвае. Гэта ж самае галоўнае, калі масавыя сцэны, мізансцэны паказаны вельмі хораша... А сцэнаграфія якая! Строі. Літаральна ўсё!»

І праўда, строі ярка адлюстроўвалі ўнутраны стан гераіні. Асабліва гэта было заўважна на прыкладзе самой Баладыны. Ад белай ільняной сценкі сялянкі да цёмнага і шыкоўнага каралеўскага строя.

З недахопаў Уладзімір Міхайлавіч вылучыў толькі трохі зацягнуты хранаметраж спектакля.

«Пастановка фестывага фармату павінна доўжыцца паўтары гадзіны, гадзіну сорок ад сілы. Працягласць за дзве гадзіны характэрная для акадэмічнага спектакля, але тут крыху іншая аўдыторыя і крытэрыі ацэнкі».

Тым не менш, у адрозненне ад прафесіяналаў, глядачы нават не заўважылі, як праляцеў час. Так захапляла дынаміка падзей, якія адбываліся на сцэне. Акцёрам удалося з галавой пагрузіць глядачоў у гісторыю і эфектна закрыць увесь «Тэатральны куфар».

Таксама раней народны студэнцкі драматычны тэатр БДУ «На балконе» прадставіў на фест яшчэ адну прэм'еру! Другога снежня быў паказаны спектакль «Азірніся ў гневе» па п'есе Джона Джэймса Осбарна. П'еса апавядае пра ўзаемаадносінны паміж людзьмі, якія выходзяць за мяжу простага «любоўнага трохкутніка». Усяго з дапамогай чатырох дзейных асоб была паказана фатальная прырода пачуццяў, у якой ёсць месца і сацыяльнаму канфілікту, і здрадзе, і трагедыі. Над эмацыйна складаным спектаклем тэатр працаваў цэлы год. Па словах акцёраў, за гэты час шмат што памянялася ў разуменні самога твора і ўсіх пытанняў, якія ён задае. Прытым дасюль даводзіцца шукаць адказы на новыя, і гэта нягледзячы на тое, што спектакль ужо выйшаў у свет.

Ганна КАЗАКОВА

Вынікі фесту

Сёлета ўжывую паказвалі свае пастановкі толькі беларускія тэатры. Яшчэ тры замежныя тэатры ўдзельнічалі анлайн. Гэта тэатр Companhia Nova De Teatro з Бразіліі, тэатр Is Theatre Group з Ірана і «Студыя пластычнага руху 32» з Расіі. Менавіта таму сёлета «Тэатральны куфар» вярнуўся да фармату самага першага года і адмовіўся ад журы, а сам глядач вырашаў, каму ўручаць галоўны прыз. Такім чынам, тэатральная майстэрня «Студыёзы» (БДУКМ, г. Мінск) са сваёй пастановкай «Чэхантэ. Хірургія» па выніках глядацкага галасавання атрымала гран-пры фесту.

Мерапрыемства прайшло пад знакам 100-годдзя авангарднага мастацкага аб'яднання «Уновіс», створанага Казімірам Малевічам у Віцебску.

